

Mensenhandel

Kwantitatieve gegevens over (de vervolging en berechting van) verdachten en veroordeelden in mensenhandelzaken in de periode 2006-2010

Mensenhandel

Kwantitatieve gegevens over (de vervolging en berechting van) verdachten en veroordeelden in mensenhandelzaken in de periode 2006-2010

Inhoud

Overzicht figuren & tabellen	2
Inleiding	4
1 Vervolging	6
1.1 Ingeschreven mensenhandelzaken bij het OM	6
1.2 Afgehandelde mensenhandelzaken door het OM	10
2 Berechting in eerste aanleg	11
2.1 In eerste aanleg afgedane mensenhandelzaken	11
2.2 Veroordelingen voor mensenhandel in eerste aanleg	14
2.3 Voor mensenhandel opgelegde vrijheidsstraffen in eerste aanleg	16
3 Kenmerken	17
4 Samenvatting en conclusie	22
Literatuurlijst	25
Bijlagen	26
Bijlage 1 Verantwoording gebruikte onderzoeksmethode	27
Bijlage 2 Toelichting bij tabellen, figuren en toegepaste statistiek	28
Bijlage 3 Aanvullende tabellen	29
Bijlage 4 Artikel 273f Wetboek van Strafrecht	43

Colofon

Referentie: Nationaal Rapporteur Mensenhandel (2012). *Kwantitatieve gegevens over (de vervolging en berechting van) verdachten en veroordeelden in mensenhandelzaken in de periode 2006-2010*. Den Haag: BNRM.

Bureau Nationaal Rapporteur Mensenhandel
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
070-3704514
www.bnrm.nl

© BNRM 2012

Overzicht figuren & tabellen

Figuur 1	Aantal mensenhandelaren in beeld bij politie en justitie	5	Tabel 1	Rangordening top 5 geboortelanden verdachten (2006-2010)	20
Figuur 2	Aantal ingeschreven zaken/verdachten OM (2006-2010)	6	Tabel 2	Rangordening top 5 geboortelanden veroordeelden (2006-2010)	21
Figuur 3	Ingeschreven zaken per arrondissementsparket (totaal 2006-2010)	7	Tabel 3	Overzicht verdachten en veroordeelden in mensenhandelzaken (2006-2010)	22
Figuur 4	Ingeschreven zaken die (mede) minderjarige slachtoffers betreffen (2006-2010)	8	Tabel B3.1	Aantal ingeschreven zaken/verdachten OM (2006-2010)	29
Figuur 5	Ingeschreven zaken en strafverzwarende omstandigheden (2006-2010)	8	Tabel B3.2	Ingeschreven zaken per arrondissementsparket (2006-2010)	29
Figuur 6	Ingeschreven zaken naar zwaarste feit (2006-2010)	9	Tabel B3.3	Ingeschreven zaken die (mede) minderjarige slachtoffers betreffen (2006-2010)	30
Figuur 7	Aantal afgehandelde zaken OM (2006-2010)	10	Tabel B3.4	Ingeschreven zaken en strafverzwarende omstandigheden (2006-2010)	30
Figuur 8	Afgehandelde zaken naar afhandeling (2006-2010)	10	Tabel B3.5	Ingeschreven zaken naar zwaarste feit (2006-2010)	31
Figuur 9	Aantal in eerste aanleg afgedane zaken (2006-2010)	11	Tabel B3.6	Aantal afgehandelde zaken OM (2006-2010)	31
Figuur 10	In eerste aanleg afgedane zaken naar afdoening (2006-2010)	12	Tabel B3.7	Afgehandelde zaken naar afhandeling (2006-2010)	32
Figuur 11	In eerste aanleg afgedane zaken en voorlopige hechtenis (2006-2010)	13	Tabel B3.8	Aantal in eerste aanleg afgedane zaken (2006-2010)	32
Figuur 12	In eerste aanleg afgedane zaken waarin hoger beroep is ingesteld (2006-2010)	13	Tabel B3.9	In eerste aanleg afgedane zaken naar afdoening (2006-2010)	33
Figuur 13	Veroordelingen in eerste aanleg en strafverzwarende omstandigheden (2006-2010)	14	Tabel B3.10	In eerste aanleg afgedane zaken en voorlopige hechtenis (2006-2010)	33
Figuur 14	Veroordelingen in eerste aanleg naar zwaarste feit waarvoor veroordeeld (2006-2010)	15	Tabel B3.11	In eerste aanleg afgedane zaken waarin hoger beroep is ingesteld (2006-2010)	33
Figuur 15	Veroordelingen in eerste aanleg naar zwaarst opgelegde hoofdstraf (2006-2010)	15	Tabel B3.12	Veroordelingen in eerste aanleg en strafverzwarende omstandigheden (2006-2010)	34
Figuur 16	Opgelegde vrijheidsstraffen in eerste aanleg naar duurcategorie (2006-2010)	16	Tabel B3.13	Veroordelingen in eerste aanleg naar zwaarste feit waarvoor veroordeeld (2006-2010)	34
Figuur 17	Opgelegde vrijheidsstraffen in eerste aanleg naar gemiddelde duur in dagen (2006-2010)	17	Tabel B3.14	Veroordelingen in eerste aanleg naar zwaarst opgelegde hoofdstraf (2006-2010)	35
Figuur 18	Geslacht verdachten (2006-2010)	18	Tabel B3.15	Opgelegde vrijheidsstraffen in eerste aanleg naar duurcategorie (2006-2010)	36
Figuur 19	Geslacht veroordeelden (2006-2010)	18	Tabel B3.16	Aantal in eerste aanleg veroordeelde personen (2006-2010)	37
Figuur 20	Leeftijd verdachten (2006-2010)	19	Tabel B3.17	Geslacht verdachten (2006-2010)	37
Figuur 21	Leeftijd veroordeelden (2006-2010)	19	Tabel B3.18	Geslacht veroordeelden (2006-2010)	37
Figuur 22	Ontwikkeling totale top 5 geboortelanden verdachten (2006-2010)	20	Tabel B3.19	Leeftijd verdachten (2006-2010)	38
Figuur 23	Ontwikkeling totale top 5 geboortelanden veroordeelden (2006-2010)	22	Tabel B3.20	Leeftijd veroordeelden (2006-2010)	38
			Tabel B3.21	Geboorteland verdachten (2006-2010)	39
			Tabel B3.22	Geboorteland veroordeelden (2006-2010)	41

Inleiding

Een belangrijk onderdeel van de aanpak van mensenhandel is de opsporing en de vervolging van verdachten. De fase waarin verdachten worden berecht, waarbij de strafrechter uitspraak doet en een eindoordeel geeft over hetgeen een verdachte ten laste is gelegd, vormt daarvan het sluitstuk. Jaarlijks komen cijfers beschikbaar over de vervolging en berechting van mensenhandel. Mensenhandel vindt echter veelal plaats in het verborgene. Omdat slachtoffers vaak niet naar buiten willen of durven treden¹ - of zich niet realiseren dat ze slachtoffer zijn² - zal naar verwachting sprake zijn van een groot *dark number* in politie- en justitiestatistieken. Het aantal mensenhandelsituaties dat bij politie en justitie bekend is, is voor een groot deel afhankelijk van onder meer de aandacht voor mensenhandel in de samenleving, prioriteitsstellingen van opsporingsdiensten en het Openbaar Ministerie (OM), de manier van registratie door betrokken instanties en wijzigingen in wetgeving. Ontwikkelingen die blijken uit politie- en justitiestatistieken zijn dus slechts in zeer beperkte mate (en soms zelfs helemaal niet) een afspiegeling van ontwikkelingen in het fenomeen mensenhandel zoals dat daadwerkelijk voorkomt. Afhankelijk van onder meer opsporingsindicaties en capaciteit wordt een deel van de bij de politie bekende mensenhandelzaken³ succesvol afgesloten en doorgestuurd naar het OM.

Figuur 1 illustreert over welke cijfers deze publicatie gaat: niet over het totaal aantal mensenhandelaren (1) of het aantal bij de politie bekende mensenhandelaren⁴ (2), maar over de veel kleinere groep verdachten van mensenhandel die wordt ingeschreven bij het OM (3). De verhoudingen zoals in de figuur weergegeven vertegenwoordigen niet de werkelijkheid⁵ en zijn onbekend omdat het totaal aantal mensenhandelaren onbekend is (*dark number*). De figuur is alleen bedoeld om aan te tonen dat het bij elke volgende stap gaat om minder mensenhandelaren. Daarnaast moet opgemerkt worden dat het aantal bij het OM ingeschreven verdachten geen representatieve steekproef is van het totaal aantal mensenhandelaren. Op basis van de cijfers in deze publicatie kunnen dus geen uitspraken worden gedaan over mensenhandelaren in algemene zin, maar over (de vervolging en berechting van) verdachten en veroordeelden in mensenhandelzaken.

¹ Door angst-, schaamte- of schuldgevoelens. Bij niet-Nederlandse slachtoffers kan daarnaast sprake zijn van een taalprobleem en/of het gebrek aan kennis waar in Nederland terecht te kunnen. Daar komt bij dat illegaal verblijvende slachtoffers soms angst hebben voor specifiek de politie omdat ze bang zijn het land uitgezet te worden. Ook komt het voor dat slachtoffers een schuld hebben ten opzichte van de mensenhandelaar, die (gevoelsmatig) afbetaald moet worden of voelen niet-Nederlandse slachtoffers een verplichting ten opzichte van het thuisfront om regelmatig geld te sturen (NRM1, §4.5; NRM3, §3.6).

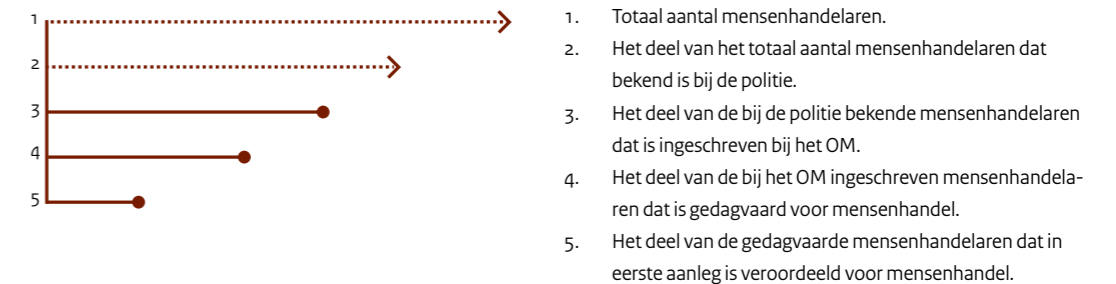
² Bijvoorbeeld slachtoffers van 'traditionele' 'loverboys' die liefdesgevoelens koesteren voor hun loverboy (NRM3, §3.2.2). Of niet-Nederlandse slachtoffers die de uitbuitingssituatie in Nederland prefereren boven de situatie in het thuisland (NRM5, §3.2.1).

³ Daar waar bij de politie - en vaak ook in de media - een 'mensenhandelzaak' vaak betrekking heeft op meerdere verdachten, betreft een mensenhandelzaak die bij het OM is ingeschreven een strafzaak tegen een individuele verdachte.

⁴ BNRM maakt in onderhavige publicatie geen gebruik van cijfers afkomstig uit politieregistraties. Wel verricht BNRM regelmatig zelf onderzoek naar mensenhandelzaken bij de politie, zoals het onderzoek naar plankzaken (NRM7, §8.5) en het onderzoek naar succesvol afgeronde opsporingsonderzoeken (NRM5, §5.5). Dit laatste onderzoek wordt momenteel in aangepaste vorm herhaald ten aanzien van alle succesvol afgeronde opsporingsonderzoeken in 2009.

⁵ Bijvoorbeeld: volgens de figuur zou 75% van alle mensenhandelaren bekend zijn bij de politie (2) en zou ongeveer een vijfde deel uiteindelijk veroordeeld worden voor mensenhandel (5).

Figuur 1 Aantal mensenhandelaren in beeld bij politie en justitie

Deze publicatie bevat cijfermatige gegevens over de vervolging van de bij het OM ingeschreven mensenhandelzaken en de berechting van de in eerste aanleg afgedane mensenhandelzaken in de periode 2006-2010⁶. Voor de onderzoeksverantwoording wordt verwezen naar Bijlage 1.⁷ In §1 wordt ingegaan op de vervolging door het OM. Vervolgens wordt in §2 aandacht besteed aan de berechting in eerste aanleg. In §3 is informatie te vinden over de achtergrondkenmerken van de bij het OM ingeschreven verdachten (hierna: verdachten) en de in eerste aanleg veroordeelde personen (hierna: veroordeelden). Tot slot wordt in §4 een samenvatting gegeven waaruit enkele conclusies volgen.

De verschillende gegevens in deze publicatie betreffen geen cohort (anders dan Figuur 1 impliceert). Immers, niet alle zaken worden in het jaar van inschrijving bij het OM ook door het OM afgehandeld en eventueel door de rechter in eerste aanleg afgedaan. Verder is het als gevolg van de redactie van het wetsartikel (273f Sr) helaas onmogelijk om op grond van lid- en subonderdelen een onderscheid te maken tussen uitbuiting binnen de seksindustrie (hierna: seksuele uitbuiting), uitbuiting binnen andere economische sectoren (hierna: overige uitbuiting) en uitbuiting met het oogmerk van orgaanverwijdering. Het is dan ook al eerder aanbevolen om dit onderscheid, onder meer bij het OM, expliciet te registreren.⁸

De huidige perceptie van de wetgever van de ernst van het misdrijf mensenhandel heeft ertoe geleid dat per juli 2009 de wettelijk op te leggen maximale straf voor het delict mensenhandel is verhoogd.⁹ Bijlage 4 behelst art. 273f Sr vóór en na de wetwijziging

⁶ De in deze publicatie gepresenteerde cijfers over de jaren 2006-2010 wijken in grote mate af van de cijfers zoals weergegeven in het OM Jaarbericht 2010 ('Instroom OM', 'Uitstroom OM', 'Dagvaardingen' en 'Veroordelingen'). Voor de selectie van de mensenhandelzaken voor het OM Jaarbericht 2010 is uitgegaan van zowel de artikelnummers als de classificaties, terwijl het bij de cijfers in deze publicatie alleen om de mensenhandelzaken gaat waarbij ook daadwerkelijk het mensenhandelartikel staat geregistreerd. Hiervoor genoemde vormt mogelijk deels een verklaring voor de afwijkende cijfers. Daarnaast is het OM Jaarbericht 2010, anders dan voorheen, gebaseerd op het landelijke databestand 'Rhapsody' en de cijfers in onderhavige publicatie op het hiervan afgeleide 'OM-data'. 'OM-data' is gecorrigeerd voor systeemfouten en dubbelstellingen, echter, deze correcties betreffen minimale wijzigingen die niet verantwoordelijk kunnen zijn voor de geconstateerde grote verschillen (mondelijke informatie OM, 8 december 2011).

⁷ Voor de toelichting op de in deze publicatie weergegeven figuren en tabellen en de toegepaste statistiek wordt verwezen naar Bijlage 2.

⁸ Zie NRM5, aanbeveling 64 en NRM7, aanbeveling 43.

⁹ Vanaf 1 juli 2009 geldt voor alle gekwalificeerde vormen van mensenhandel - mensenhandel met strafverzwarende omstandigheden - ten minste een strafmaximum van twaalf jaar. In het eerste lid (ongekwalificeerde vormen van mensenhandel) is het strafmaximum acht jaar; in het derde lid (mensenhandel in vereniging gepleegd of mensenhandel gepleegd jegens een slachtoffer jonger dan zestien jaar) is het strafmaximum twaalf jaar; in het vierde lid (mensenhandel gepleegd onder de strafverzwarende omstandigheid van zwaar lichamelijk letsel of levensgevaar) is het strafmaximum vijftien jaar; in het vijfde lid (mensenhandel de dood tengevolge hebbend) is

1 Vervolg

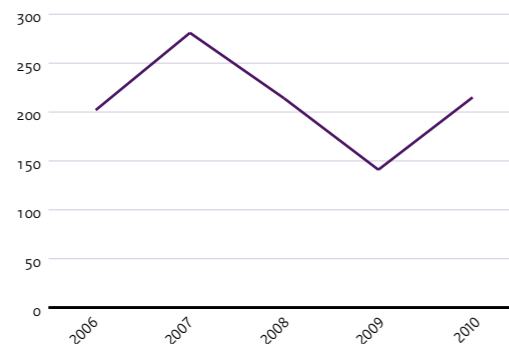
van 1 juli 2009. Deze verhoging van de strafbedreiging is een goed voorbeeld van een wijziging in wetgeving die invloed kan hebben op de cijfers. Zo zal het delict mensenhandel in een zaak tegen een individueel persoon vaker het zwaarste feit zijn waarvan een persoon wordt verdacht (zie Figuur 6) of waarvoor een persoon wordt veroordeeld (Figuur 14). Daarnaast zijn door de strafverhoging de mogelijkheden tot toepassing van voorlopige hechtenis vergroot, waardoor hiervan mogelijk vaker gebruik zal worden gemaakt (Figuur 11).¹⁰ Verder kan de strafverhoging uiteraard een uitwerking hebben op de duur van de opgelegde onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen (zie Figuur 16 en Figuur 17). Uit onderhavige publicatie blijkt echter dat de verhoging van de strafbedreiging (nog) niet is terug te zien in de cijfers. Het is mogelijk dat de zaken uit 2009 en 2010 nog veelal betrekking hebben op feiten die vóór juli 2009 gepleegd zijn.

1.1 Ingeschreven mensenhandelzaken bij het OM

Het aantal ingeschreven zaken

Figuur 2 toont de ontwikkeling van het jaarlijks aantal bij het OM ingeschreven mensenhandelzaken tegen individuele verdachten.¹¹

Figuur 2 Aantal ingeschreven zaken/verdachten OM (2006-2010)

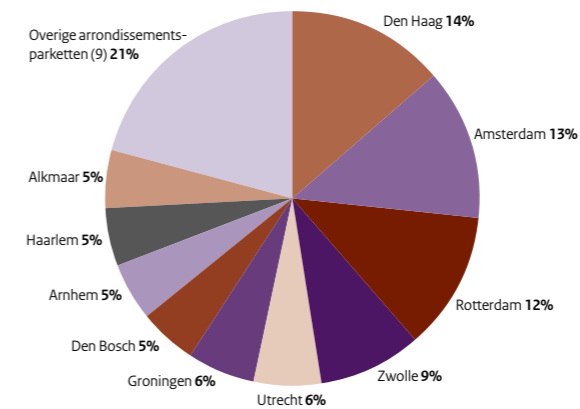

In totaal gaat het in de weergegeven periode (2006-2010) om 1.053 bij het OM ingeschreven zaken. Gemiddeld gaat het dus om ruim 200 zaken per jaar. De jaren 2007 en 2009 wijken beide sterk - maar in verschillende richting - van dit gemiddelde af, waardoor de figuur een fluctuerende beweging laat zien.

Ingeschreven zaken per arrondissementsparket

Figuur 3 geeft weer bij welke arrondissementsparketten de mensenhandelzaken - gedurende de totale periode 2006-2010 - zijn ingeschreven.¹²

Figuur 3 Ingeschreven zaken per arrondissementsparket (totaal 2006-2010)

Bij de top 5 arrondissementsparketten zijn in de periode 2006-2010 meer dan de helft van alle mensenhandelzaken ingeschreven (53%). De parketten Assen, Dordrecht, Middelburg, Breda en Roermond nemen gezamenlijk slechts 6% voor hun rekening. Het aantal ingeschreven zaken per arrondissementsparket wordt uiteraard niet uitsluitend bepaald door de inspanningen van een arrondissement. De verschillen tussen arrondissementen hangen ongetwijfeld samen met de grootte van arrondissementen.¹³ Overigens kunnen de grote verschillen tussen de aantallen ingeschreven zaken bij de arrondissementsparketten tot gevolg hebben dat ook bij sommige rechtbanken weinig ervaring wordt opgedaan met mensenhandelzaken.

Ingeschreven zaken die (mede) minderjarige slachtoffers betreffen

Figuur 4 laat zien bij welk deel van de ingeschreven mensenhandelzaken in ieder geval sprake is van één of meer minderjarige slachtoffers.¹⁴ Hiervoor is gekeken naar de registratie van de ingeschreven zaken onder artikel- en subleden die minderjarigheid van slachtoffers impliceren.¹⁵ Echter, ook bij onder andere artikel- en -subleden geregistreerde zaken kunnen minderjarige slachtoffers betrokken zijn.¹⁶ Er is dus vrijwel zeker sprake van een onderschatting. Daarnaast moet opgemerkt worden dat het aantal mensenhandelzaken dat minderjarige slachtoffers betreft, niets zegt over het totale aantal betrokken minderjarige slachtoffers. Dit kunnen er immers meerderen per zaak zijn. Ook is het mogelijk dat dezelfde slachtoffers in meerdere zaken voorkomen.

het strafmaximum achtien jaar, Stb. 2009, 245. De minister van Veiligheid en Justitie heeft in april 2011 een voorstel aangekondigd over verdere verhoging van de strafbedreiging, Kamerstukken II 2010/11, 28 638 nr. 50.

¹⁰ Stb. 2009, 245. Vanaf 1 juli 2009 geldt voor alle gekwalificeerde vormen van mensenhandel ten minste een strafmaximum van twaalf jaar. Dit maakt voor gekwalificeerde vormen van mensenhandel voorlopige hechtenis op grond van de zogenoemde 12-jaarsgrond mogelijk, hetgeen een belangrijke verruiming van de mogelijkheden tot voorlopige hechtenis betekent.

¹¹ Voor de tabel met het volledige (inclusief indexcijfers en de relatieve groei ten opzichte van het voorgaande jaar) en gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.1.

¹² Voor de tabel met het volledige (inclusief de overige negen arrondissementsparketten en een top 5 over het

totaal) en gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.2.

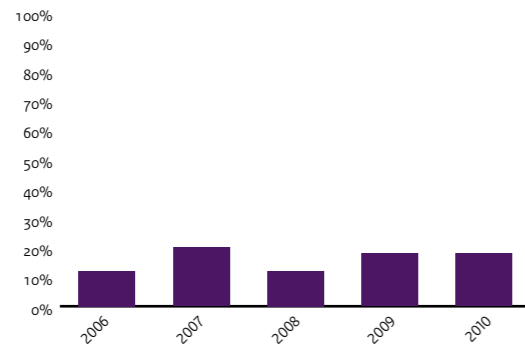
¹³ Ook zijn aanvullende verklaringen mogelijk, zie hiervoor NRM8, p. 124 en NRM1, p. 131.

¹⁴ Voor de tabel met het gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.3.

¹⁵ Bij art. 250ter Sr zijn dat lid 1 sub 3 en lid 2 sub 2 (het is mogelijk dat onder lid 3 ook expliciet minderjarige slachtoffers vallen, maar dit hoeft niet, daarom is dit lidnummer buiten deze analyse gehouden). Bij art. 250a Sr zijn dat lid 1 sub 3 en 5 en lid 2 sub 2 (het is mogelijk dat onder lid 3 ook expliciet minderjarige slachtoffers vallen, maar dit hoeft niet, daarom is dit lidnummer buiten deze analyse gehouden). Bij art. 273a/f (tot 1 juli 2009) Sr zijn dat lid 1 sub 2, 5 en 8, lid 3 sub 2 en lid 4. Bij art. 273f (vanaf 1 juli 2009) Sr zijn dat lid 1 sub 2, 5 en 8 en lid 3 sub 2.

¹⁶ Zie NRM7, §11.5.2.

Figuur 4 Ingeschreven zaken die (mede) minderjarige slachtoffers betreffen (2006-2010)

Het aandeel ingeschreven zaken dat (mede) minimaal één minderjarig slachtoffer betreft is in de periode 2006-2010 gemiddeld 16%. Het aandeel varieert tussen de 12% in 2006 en 2008 en de 20% in 2007.

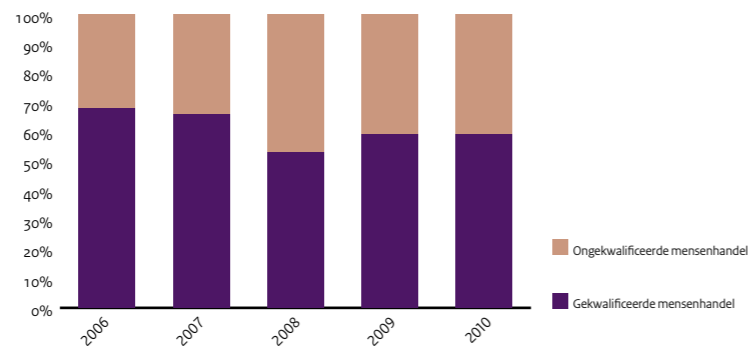
Ingeschreven zaken en strafverzwarende omstandigheden

In Figuur 5 zijn de bij het OM ingeschreven mensenhandelzaken verdeeld in zaken met betrekking tot ongekwalificeerde¹⁷ en gekwalificeerde mensenhandel.¹⁸ Gekwalificeerde mensenhandel houdt in dat sprake is van strafverzwarende omstandigheden.

Onder gekwalificeerde mensenhandel valt:

- mensenhandel gepleegd in vereniging;¹⁹
- mensenhandel waarbij een slachtoffer jonger dan zestien jaar is betrokken;²⁰
- mensenhandel met zwaar lichamenlijk letsel ten gevolge;²¹
- mensenhandel waarvan levensgevaar voor een ander te duchten is;²² en
- mensenhandel met de dood ten gevolge.²³

Figuur 5 Ingeschreven zaken en strafverzwarende omstandigheden (2006-2010)

¹⁷ Art. 250ter/a lid 1 en art. 273a/f lid 1 Sr.

¹⁸ Voor de tabel met het gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.4.

¹⁹ Art. 250ter/a lid 2 sub 1 en lid 3 Sr & art. 273a/f (tot 1 juli 2009) lid 3 sub 1 en lid 4 Sr & art. 273f (vanaf 1 juli 2009) lid 3 sub 1 Sr.

²⁰ Art. 250ter/a lid 2 sub 2 Sr (het is mogelijk dat onder lid 3 ook expliciet een slachtoffer jonger dan zestien jaar valt, maar dit hoeft niet, daarom is dit lidnummer buiten deze analyse gehouden) & art. 273a/f (tot 1 juli 2009) lid 3 sub 2 en lid 4 Sr & art. 273f (vanaf 1 juli 2009) lid 3 sub 2 Sr.

²¹ Art. 250ter/a lid 2 sub 3 Sr (het is mogelijk dat onder lid 3 ook expliciet zwaar lichamenlijk letsel ten gevolge valt, maar dit hoeft niet, daarom is dit lidnummer buiten deze analyse gehouden) & art. 273a/f (tot 1 juli 2009) lid 5 Sr & art. 273f (vanaf 1 juli 2009) lid 4 Sr.

²² Art. 273a/f (tot 1 juli 2009) lid 5 Sr & art. 273f (vanaf 1 juli 2009) lid 4 Sr.

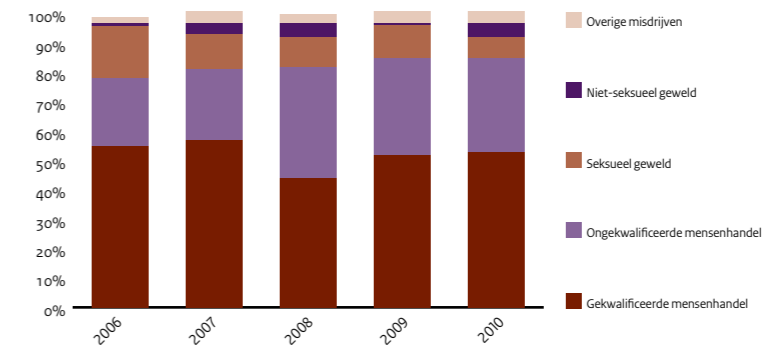
²³ Art. 273a/f (tot 1 juli 2009) lid 6 Sr & art. 273f (vanaf 1 juli 2009) lid 5 Sr.

In de meeste gevallen gaat het om gekwalificeerde mensenhandel (gemiddeld 61%) en dan met name om mensenhandel in vereniging of mensenhandel waarbij een slachtoffer jonger dan 16 jaar is betrokken. Mensenhandel waarbij sprake is van beide hiervoor genoemde strafverzwarende omstandigheden²⁴ en mensenhandel met zwaar lichamenlijk letsel ten gevolge/mensenhandel waarvan levensgevaar voor een ander te duchten is komen bijna niet voor - slechts in acht, respectievelijk, zestien zaken in het tijdsbestek van vijf jaar. Er is geen sprake geweest van mensenhandel met de dood ten gevolge. In de periode 2000-2008 was een duidelijke afname zichtbaar van het aandeel gekwalificeerde mensenhandel (van 97% naar 53%).²⁵ Nu lijkt deze dalende trend redelijk gestabiliseerd te zijn. Overigens voorziet de EU-richtlijn mensenhandel die in april 2011 tot stand is gekomen onder meer in de bepaling dat mensenhandel gepleegd tegen kinderen - elke persoon beneden de leeftijd van achttien jaar - een strafverzwarende omstandigheid vormt. Daarop staat een maximum gevangenisstraf van ten minste tien jaar.²⁶

Ingeschreven zaken naar zwaarste feit

Mensenhandel wordt vaak in combinatie met andere delicten gepleegd. Een zaak kan dan ook meerdere feiten betreffen. Figuur 6 geeft een overzicht van het zwaarst geregistreerde feit per ingeschreven mensenhandelzaak.²⁷ Als zwaarste feit geldt het feit met de zwaarste strafbedreiging.²⁸ De term geeft geen kwalitatief oordeel over het delict.

Figuur 6 Ingeschreven zaken naar zwaarste feit (2006-2010)

Mensenhandel (ongekwalificeerd dan wel gekwalificeerd) is gemiddeld genomen in 82% van de gevallen het enige of het zwaarst geregistreerde delict. Indien ook sprake is van een verdenking van een zwaarder feit dan mensenhandel, betreft dit doorgaans een vorm van seksueel geweld (11% over het totaal van vijf jaar).

²⁴ Art. 273a/f (tot 1 juli 2009) lid 4 Sr. In art. 273f (vanaf 1 juli 2009) is deze combinatie van strafverzwarende omstandigheden niet langer onder een apart lidnummer strafbaar gesteld.

²⁵ Zie NRM8, p. 125.

²⁶ Art. 4 lid 2 sub a jo. art. 2 sub 6 EU-richtlijn mensenhandel, Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ van de Raad. Deze richtlijn moet uiterlijk in april 2013 geïmplementeerd zijn.

²⁷ Voor de tabel met het gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.5.

²⁸ In geval van een combinatie van delicten met gelijke strafbedreiging, is mensenhandel als zwaarste feit getypeerd. Mocht er dan nog sprake zijn van meerdere feiten met eenzelfde strafbedreiging, dan prevaleren de feiten die binnen de categorie 'seksueel geweld' vallen boven de feiten die in de categorie 'niet-seksueel geweld' vallen, die op hun beurt prevaleren boven de categorie 'overige misdrijven' (zie voor de bij deze categorieën horende wetsartikelen de voetnoten bij Tabel B3.5).

1.2 Afgehandelde mensenhandelzaken door het OM

Het aantal afgehandelde zaken

Figuur 7 toont de ontwikkeling van het aantal jaarlijks door het OM afgehandelde mensenhandelzaken.²⁹

Figuur 7 Aantal afgehandelde zaken OM (2006-2010)

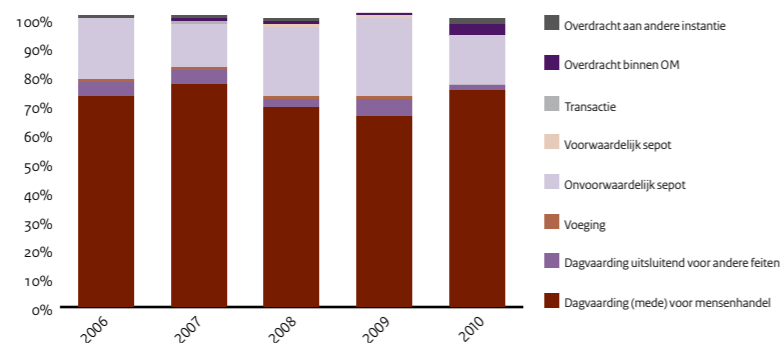

Het OM heeft in de weergegeven vijf jaren 1.046 mensenhandelzaken afgehandeld. Het gemiddelde ligt dus ook hier op ruim 200 zaken per jaar. Met name het jaar 2008 met 270 afgehandelde zaken is in deze figuur opvallend hoog.

Afgehandelde zaken naar afhandeling

Figuur 8 laat zien op welke manier het OM mensenhandelzaken heeft afgehandeld.³⁰

Figuur 8 Afgehandelde zaken naar afhandeling (2006-2010)

In gemiddeld drie kwart van alle zaken heeft het OM besloten te dagvaarden en in een vijfde deel van de gevallen is onvoorwaardelijk geseponneerd. Andere afhandelingen zijn bijna niet voorgekomen. Ten aanzien van de dagvaardingen (76% over vijf jaar) is meestal (mede) voor mensenhandel gedagvaard (72%) en incidenteel uitsluitend voor andere feiten (4%). Wanneer sprake is van onvoorwaardelijke sepots (21% over vijf jaar), gaat het vooral om technische sepots. In 2008 en 2009 ligt het aandeel beleidssepots hoger dan in de andere jaren (24%, respectievelijk, 25% ten opzichte van tussen de 7% en 11% in de andere drie jaren³¹). Indien onvoldoende uitzicht bestaat op een veroordeling omdat

²⁹ Voor de tabel met het volledige (inclusief indexcijfers en de relatieve groei ten opzichte van het voorgaande jaar) en gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.6.

³⁰ Voor de tabel met het gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.7.

³¹ Gemiddeld is in 9% van de geseponneerde zaken de sepotgrond niet geregistreerd en dus onbekend, uiteenlopend

bijvoorbeeld onvoldoende bewijs aanwezig is, zal gekozen worden voor een technisch sepot. Indien van vervolging wordt afgezien op gronden aan het algemeen belang ontleend³², zal gekozen worden voor een beleidssepot.³³ Hierbij kan worden gedacht aan – onder meer – gronden die samenhangen met het gepleegde feit (bijvoorbeeld: oud feit, gering aandeel in het feit) of met de persoon van de verdachte (bijvoorbeeld: verdachte onvindbaar).

2 Berechting in eerste aanleg

2.1 In eerste aanleg afgedane mensenhandelzaken

Aantal in eerste aanleg afgedane zaken

Figuur 9 toont de ontwikkeling van het aantal in eerste aanleg afgedane zaken.³⁴

Figuur 9 Aantal in eerste aanleg afgedane zaken (2006-2010)

In de weergegeven periode heeft de rechter in eerste aanleg 638 mensenhandelzaken afgedaan. Dit komt neer op een gemiddelde van bijna 130 zaken per jaar. Het jaarlijks aantal afgedane zaken varieert tussen de 98 zaken in 2006 en de 152 zaken in 2008.

In eerste aanleg afgedane zaken naar afdoening

Figuur 10 laat zien met welke beslissingen de rechter in eerste aanleg de zaken heeft afgedaan.³⁵

van 4% in 2007 tot 17% in 2006. In de voetnoten bij Tabel B3.7 is per jaar te zien wat de verdeling 'technische sepots' - 'beleidssepots' - 'sepotgrond onbekend' is.

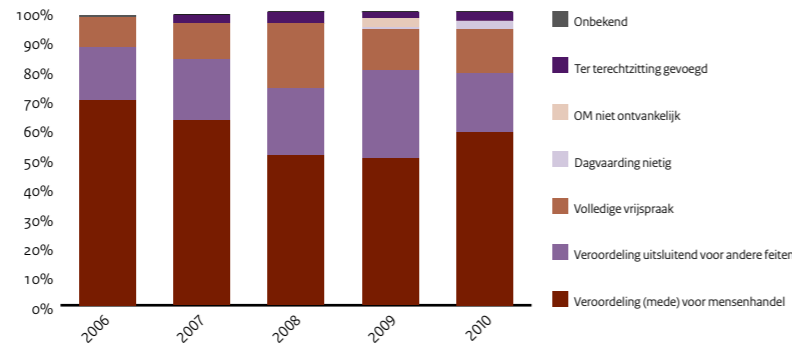
³² Opportuniteitsbeginsel, art. 167lid 2 Sv.

³³ Aanwijzing gebruik sepotgronden (2009A016), Strt. 2009, 12653.

³⁴ Voor de tabel met het volledige (inclusief indexcijfers en de relatieve groei ten opzichte van het voorgaande jaar) en gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.8.

³⁵ Voor de tabel met het gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.9.

Figuur 10 In eerste aanleg afgedane zaken naar afdoening (2006-2010)

Gemiddeld heeft 58% van de in eerste aanleg afgedane mensenhandelzaken tot een veroordeling voor in ieder geval mensenhandel geleid.³⁶ 38% resulteerde in een vrijspraak voor mensenhandel (23% betreft een veroordeling voor uitsluitend andere delicten dan mensenhandel en 15% een volledige vrijspraak). Andere afdoeningen zijn bijna niet voorgekomen.

In de figuur is te zien dat het aandeel veroordelingen (mede) voor mensenhandel in de periode 2006 tot 2009 elk jaar is afgenomen, in totaal met 20%. Deze ontwikkeling is overigens al sinds 2004 gaande; het percentage veroordelingen daalt in het tijdsbestek 2004-2009 met maar liefst 25%.³⁷ In 2010 is voor het eerst sprake van een relatieve stijging. Deze toename is een trendbreuk en in dit kader dus interessant. Het neemt echter niet weg dat het percentage veroordelingen, ook in 2010, nog steeds laag is. Ondanks de stijging van 9% ten opzichte van 2009, is dit aandeel namelijk ongeveer gelijk aan het gemiddelde aandeel veroordelingen in de weergegeven vijf jaar (59% in 2010 ten opzichte van 58% over het totaal van vijf jaar). Hieruit kan geconcludeerd worden dat het erg moeilijk blijft om tot veroordelingen voor mensenhandel te komen.

De uitspraak van de Hoge Raad in de Chinese Horecazaak³⁸ eind 2009, welke sindsdien heeft geresulteerd in relatief meer veroordelingen in overige uitbuitingszaken, verklaart de recente toename overigens niet.³⁹ Een nadere analyse⁴⁰ laat zien dat de invloed van de overige uitbuitingszaken op de veroordelingen en vrijspraken in mensenhandelzaken in 2009 niet zodanig verschilt van de invloed in 2010, dat hiermee de relatieve toename van

³⁶ NB: ook binnen deze 58% kan sprake zijn van vrijspraken voor ten laste gelegde mensenhandelfeiten. Immers, indien één ten laste gelegd mensenhandelfeit bewezen is verklaard, geldt een veroordeling voor in ieder geval mensenhandel. Het is dan tegelijkertijd mogelijk dat de verdachte ten aanzien van overige ten laste gelegde mensenhandelfeiten is vrijgesproken.

³⁷ NRM8, p. 130.

³⁸ HR, 27 oktober 2009, LJN: BL7099.

³⁹ De invloed van de overige uitbuitingszaken op het aandeel veroordelingen in 2009 is -2% en op het aandeel vrijspraken +2%. In 2010 betreffen deze percentages respectievelijk -1% en +3%. In totaal (alle mensenhandelzaken, zowel seksuele uitbuiting als overige uitbuiting) is tussen 2009 en 2010 een stijging in het percentage veroordelingen voor mensenhandel waar te nemen van 9% (van 50% naar 59% - zie Figuur 10) en een afname in het percentage vrijspraken van mensenhandel van 9% (van 44% naar 35% - zie Figuur 10). Wanneer in deze jaren alleen naar de seksuele uitbuitingszaken wordt gekeken blijkt de volgende ontwikkeling: het aandeel veroordelingen is toegenomen met 8% (van 52% naar 60%) en het aandeel vrijspraken is gedaald met 10% (van 42% naar 32%).

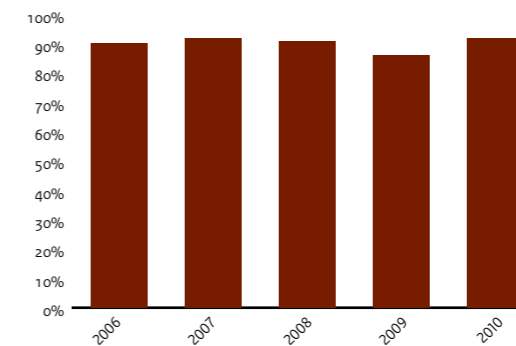
⁴⁰ BNRM heeft aan de hand van alle overige uitbuitingsvonnissen die in 2009 en 2010 door de rechter in eerste aanleg zijn afgedaan deze analyse kunnen maken. Zoals eerder aangegeven is het namelijk niet mogelijk deze informatie uit OM-data te halen omdat het als gevolg van de redactie van artikel 273a/f niet mogelijk is om op grond van artikellid- en subonderdelen een onderscheid te maken tussen seksuele uitbuiting en overige uitbuiting.

de veroordelingen voor mensenhandel (en de afname van de vrijspraken van mensenhandel) in 2010 verklaard kan worden.

In eerste aanleg afgedane zaken en voorlopige hechtenis

Figuur 11 laat zien bij welk deel van de verdachten wiens zaak door de rechter in eerste aanleg is afgedaan op enig moment voorlopige hechtenis⁴¹ is toegepast.⁴² Omdat voorlopige hechtenis tussentijds kan worden geschorst of opgeheven betekent het niet dat de verdachten bij wie voorlopige hechtenis is toegepast ook ten tijde van de terechtzitting (nog) gedetineerd waren.⁴³

Figuur 11 In eerste aanleg afgedane zaken en voorlopige hechtenis (2006-2010)

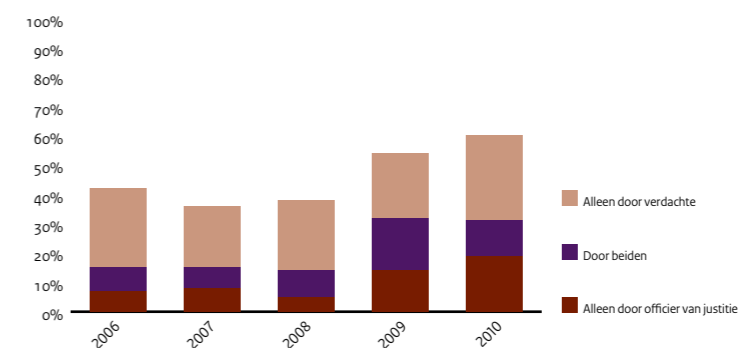

Gemiddeld wordt bij 90% van alle verdachten wiens zaak door de rechter in eerste aanleg is afgedaan voorlopige hechtenis toegepast.

In eerste aanleg afgedane zaken waarin hoger beroep is ingesteld

Figuur 12 toont de ontwikkeling van het aandeel in eerste aanleg afgedane zaken waarin hoger beroep is ingesteld. Ook is te zien door wie hoger beroep is aangetekend.⁴⁴

Figuur 12 In eerste aanleg afgedane zaken waarin hoger beroep is ingesteld (2006-2010)

Gemiddeld is in 46% van alle in eerste aanleg afgedane zaken hoger beroep aangetekend door de verdachte of de officier van justitie (OvJ) of door beide. Het aandeel hoger

⁴¹ NB: Dit betreft niet de in verzekeringstelling.

⁴² Voor de tabel met het gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.10.

⁴³ Dit is niet af te leiden uit OM-data waarop de cijfers uit deze publicatie zijn gebaseerd (zie Bijlage 1 voor de onderzoeksverantwoording). Hiervoor is wel aandacht in het jurisprudentieonderzoek dat BNRM momenteel uitvoert (zie §4 onder afsluitende opmerkingen).

⁴⁴ Voor de tabel met het gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.11.

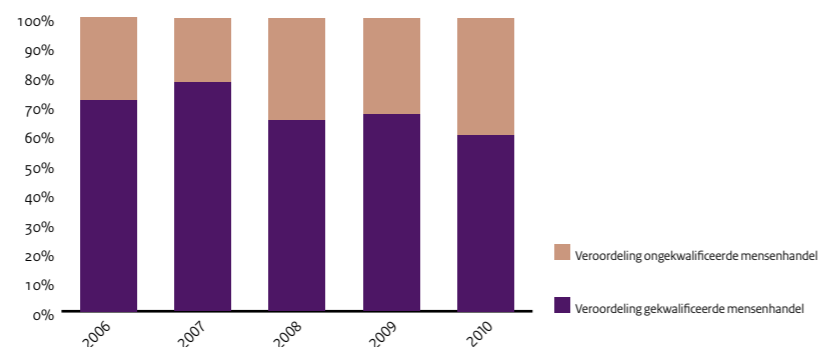
beroep is vanaf 2007 elk jaar gestegen (van 36% naar 59%). In de figuur vallen met name 2009 en 2010 op. In deze jaren is de OvJ in bijna een derde deel (30%-32%) van alle in eerste aanleg afgedane zaken in hoger beroep gegaan (al dan niet samen met de verdachte). In vergelijking tot maximaal 15% in de drie jaren hiervoor is dit een interessante ontwikkeling.

2.2 Veroordelingen voor mensenhandel in eerste aanleg

Veroordelingen in eerste aanleg en strafverzwarende omstandigheden

In Figuur 13 zijn de mensenhandelzaken die in eerste aanleg tot een veroordeling (mede) voor mensenhandel hebben geleid verdeeld naar bewezen verklaarde ongekwalificeerde en gekwalificeerde⁴⁵ mensenhandel.⁴⁶

Figuur 13 Veroordelingen in eerste aanleg en strafverzwarende omstandigheden (2006-2010)

Gemiddeld is in ongeveer twee derde deel van alle mensenhandelveroordelingen gekwalificeerde mensenhandel bewezen verklaard. In 2010 is dit aandeel het kleinst (60%). Vergeleken met de bij het OM ingeschreven zaken naar strafverzwarende omstandigheden (zie Figuur 5) is bij de veroordelingen voor mensenhandel iets vaker sprake van gekwalificeerde mensenhandel (68% ten opzichte van 61%). Overigens dient hierbij opgemerkt te worden dat een bewezenverklaring voor gekwalificeerde mensenhandel in de eerste plaats afhankelijk is van de tenlastelegging.⁴⁷ In de periode 2000-2008 is een dalende trend geconstateerd van het aandeel gekwalificeerde mensenhandelveroordelingen - van 100% naar 65%.⁴⁸ 2010 representeert op dit moment aldus het kleinste aandeel veroordelingen voor gekwalificeerde mensenhandel in het totale tijdsbestek van elf jaar. Aangezien de dalende trend van gekwalificeerde mensenhandel bij de ingeschreven zaken bij het OM lijkt te zijn gestabiliseerd - het is in 2009 en 2010 in ieder geval niet verder afgenomen - is de verwachting dat dit de komende jaren ook bij de veroordelingen voor gekwalificeerde mensenhandel het geval zal zijn.

⁴⁵ Zie voetnoot 9 en de inleiding bij Figuur 5 voor een uitleg van gekwalificeerde mensenhandel.

⁴⁶ Voor de tabel met het gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.12.

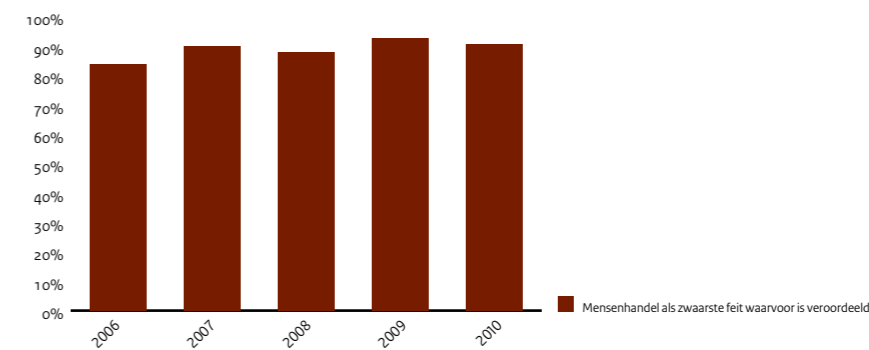
⁴⁷ Uit het jurisprudentieonderzoek naar seksuele uitbuitingszaken in 2007 kwam naar voren dat in elf vonnissen sprake was van een slachtoffer jonger dan zestien jaar. Echter, de strafverzwarende omstandigheid: 'mensenhandel waarbij een slachtoffer jonger dan zestien jaar is betrokken' was in deze gevallen niet expliciet in de tenlastelegging opgenomen (zie NRM7, p. 465). BNRM beschikt op dit moment niet over informatie die de verdeling ongekwalificeerde versus gekwalificeerde mensenhandel op dagvaardingen weer kan geven.

⁴⁸ Zie NRM8, p. 131.

Veroordelingen in eerste aanleg naar zwaarste feit waarvoor is veroordeeld

In Figuur 14 is te zien hoe vaak mensenhandel (ongekwalificeerd dan wel gekwalificeerd) het enige of het zwaarste feit is waarvoor is veroordeeld in de zaken die tot een veroordeling (mede) voor mensenhandel hebben geleid.⁴⁹ Als zwaarste feit geldt het feit met de zwaarste strafbedreiging.⁵⁰ De term geeft geen kwalitatief oordeel over het delict.

Figuur 14 Veroordelingen in eerste aanleg naar zwaarste feit waarvoor veroordeeld (2006-2010)

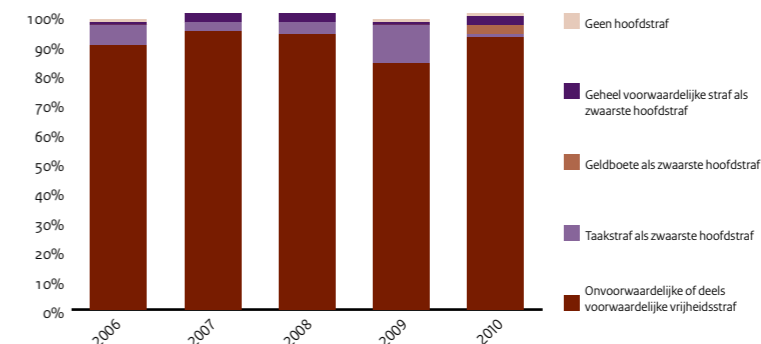

Mensenhandel (ongekwalificeerd dan wel gekwalificeerd) is gemiddeld in ieder geval in bijna 90% van de veroordelingen voor mensenhandel het enige of het zwaarste feit waarvoor is veroordeeld. Vergeleken met het zwaarst geregistreerde delict in de zaken die bij het OM zijn ingeschreven (zie Figuur 6) is bij de veroordelingen voor mensenhandel iets vaker sprake van mensenhandel als zwaarste feit waarvoor is veroordeeld (89% ten opzichte van 82%).

Veroordelingen in eerste aanleg naar opgelegde straf

Figuur 15 geeft een overzicht van de zwaarst opgelegde hoofdstraffen in de zaken waarin in eerste aanleg (mede) veroordeeld is voor mensenhandel.⁵¹ De opgelegde straffen zijn dus niet altijd uitsluitend opgelegd ten aanzien van de bewezen menshandelfeiten. Het komt regelmatig voor dat ook andere feiten naast mensenhandel bewezen zijn verklaard, soms zelfs feiten met een hogere strafbedreiging dan mensenhandel (in gemiddeld 10% van de gevallen, zie Figuur 14).

Figuur 15 Veroordelingen in eerste aanleg naar zwaarst opgelegde hoofdstraf (2006-2010)

⁴⁹ Voor de tabel met het gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.13.

⁵⁰ In geval van een combinatie van delicten met gelijke strafbedreiging, is mensenhandel als zwaarste feit getypeerd.

⁵¹ Voor de tabel met het volledige (inclusief de verdeling naar ongekwalificeerde en gekwalificeerde mensenhandel) en gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.14.

In totaal is gemiddeld in 91% van de mensenhandelveroordelingen een onvoorwaardelijke of deels voorwaardelijke vrijheidsstraf als zwaarste hoofdstraf opgelegd. Dit aandeel varieert in het weergegeven tijdsbestek tussen de 90% en de 95%, met uitzondering van het jaar 2009 (84%). Een taakstraf als zwaarst opgelegde hoofdstraf is gemiddeld in 5% van de gevallen opgelegd. 2009 met 13% en 2010 met 1% vormen hier de twee uitersten.

2.3 Voor mensenhandel opgelegde vrijheidsstraffen in eerste aanleg

De duur van het onvoorwaardelijke deel van de opgelegde vrijheidsstraffen in eerste aanleg

Figuur 16 geeft een overzicht van de duur van het onvoorwaardelijke deel van de opgelegde onvoorwaardelijke of deels voorwaardelijke vrijheidsstraffen.⁵²

Figuur 16 Opgelegde vrijheidsstraffen in eerste aanleg naar duercategorie (2006-2010)

De duur van het onvoorwaardelijke deel van de opgelegde vrijheidsstraffen is in bijna de helft van de gevallen niet langer dan één jaar (45% over vijf jaar). Vrijheidsstraffen van meer dan vier jaar zijn bijna niet opgelegd (7% over vijf jaar). In de figuur is te zien dat in 2009 en 2010 relatief gezien vaker sprake is van vrijheidsstraffen tot één jaar dan in de twee jaren daarvoor (49%-52% ten opzichte van 33%-41%). Wel is in de twee recentere jaren vaker een vrijheidsstraf van boven de vier jaar opgelegd (8%-9% ten opzichte van 4%). In Figuur 17 is de ontwikkeling van de gemiddelde duur van het onvoorwaardelijke deel van de opgelegde vrijheidsstraffen te zien.⁵³ Hier is dus per jaar gekeken naar het gemiddeld aantal dagen onvoorwaardelijke vrijheidsstraf dat is opgelegd in de mensenhandelzaken die tot een veroordeling (mede) voor mensenhandel hebben geleid. De gemiddelde duur heeft dus betrekking op een mensenhandelzaak met mogelijk meerdere bewezen verklaarde (mensenhandel)feiten.

⁵² Voor de tabel met het volledige (inclusief de verdeling naar ongekwalificeerde en gekwalificeerde mensenhandel) en gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.15.

⁵³ Voor het overzicht van de gemiddelde duur in dagen (inclusief de standaard deviatie en de verdeling naar ongekwalificeerde en gekwalificeerde mensenhandel) wordt verwezen naar de voetnoten bij Tabel B3.15.

Figuur 17 Opgelegde vrijheidsstraffen in eerste aanleg naar gemiddelde duur in dagen (2006-2010)

De gemiddelde duur van het onvoorwaardelijke deel van de opgelegde vrijheidsstraffen varieert tussen de 615 dagen in 2006 en de 687 dagen in 2009. De gemiddelde duur over vijf jaar is 639 dagen. In deze figuur vormen de jaren 2009 en 2010 bijna de twee uitersten in de weergegeven periode (2010 met gemiddeld 617 dagen zit net iets boven het minimum van 615 dagen in 2006). Deze bevinding is niet terug te zien in Figuur 16, waarbij de jaren 2009 en 2010 bijna niet van elkaar verschillen. Om deze reden is het van belang dat niet alleen gekeken wordt naar de duur in drie categorieën ('tot één jaar', 'tussen één en vier jaar' en 'meer dan vier jaar'), maar ook naar de gemiddelde duur. De huidige vrijheidsstraffen zijn van kortere duur dan voorheen - in de periode 2000-2008 was het gemiddelde 760 dagen⁵⁴ en in de hier weergegeven periode (2006-2010) 639 dagen. Dit lijkt niet overeen te komen met de huidige perceptie van de wetgever van de ernst van het misdrijf mensenhandel zoals tot uitdrukking werd gebracht in de wijziging van art. 273f Sr in 2009 dat met name zag op de verhoging van de strafbedreiging. Het verschil tussen de maximale strafbedreiging en de opgelegde straffen lijkt daarmee groter te worden.

3 Kenmerken

Aantal verdachten en veroordeelden

Voor de ontwikkeling van het jaarlijks aantal verdachten van mensenhandel dat bij het OM wordt ingeschreven wordt verwezen naar Figuur 2.⁵⁵ De ontwikkeling van het aantal personen dat jaarlijks in eerste aanleg wordt veroordeeld voor mensenhandel is te zien in Figuur 9.⁵⁶ Uit deze figuur blijkt dat dit aantal in de afgelopen vijf jaar varieert tussen de 69 veroordeelde personen in 2006 en 2009 en de 80 veroordeelde personen in 2010. In totaal gaat het om 369 veroordeelden in het weergegeven tijdsbestek van vijf jaar, met gemiddeld zodoende ongeveer 74 veroordelingen per jaar.

Geslacht verdachten en veroordeelden

In Figuur 18 is de verdeling naar geslacht te zien van de verdachten die bij het OM zijn ingeschreven. Figuur 19 laat dit zien voor de personen die in eerste aanleg zijn veroordeeld.⁵⁷

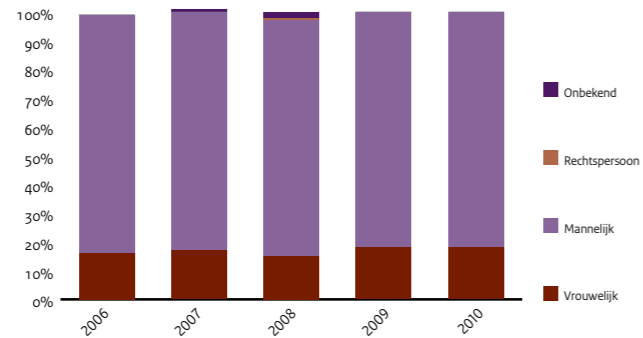
⁵⁴ Sd: 714.9. Zie NRM8, p. 133.

⁵⁵ Figuur 2: Aantal ingeschreven zaken/verdachten OM.

⁵⁶ Figuur 9: Aantal in eerste aanleg afgedane zaken - tweede lijn van boven: Aantal veroordelingen/veroordeelde personen (mede) voor mensenhandel. Voor de tabel met het volledige (inclusief indexcijfers en de relatieve groei ten opzichte van het voorgaande jaar) en gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.16.

⁵⁷ Voor de tabellen met de gedetailleerde overzichten van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.17 en Tabel

Figuur 18 Geslacht verdachten (2006-2010)

Figuur 19 Geslacht veroordeelden (2006-2010)

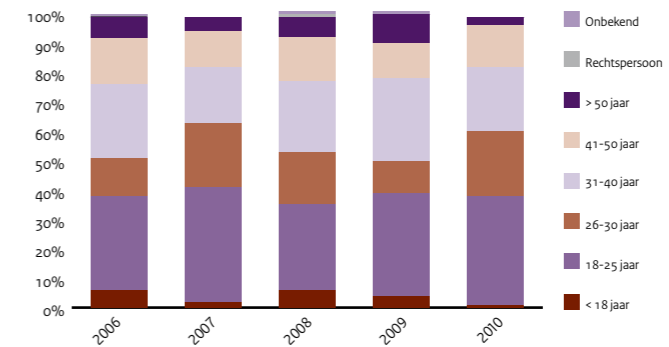

Zowel bij de verdachten als bij de veroordeelden is de grote meerderheid van het mannelijk geslacht (82% respectievelijk 85%). De 39 vrouwelijke verdachten in 2010 zijn geboren in Nederland (twaalf), Hongarije (acht), Roemenië (vijf), China (vier), Bulgarije (drie), voormalig Joegoslavië (twee), Nigeria (twee) en Somalië, Suriname en voormalig Tsjecho-Slowakije (alle één).⁵⁸ De negen vrouwelijke veroordeelden in 2010 zijn geboren in Polen (twee), Thailand (twee) en India, Indonesië, Nederland, Roemenië en Suriname (alle één).⁵⁹

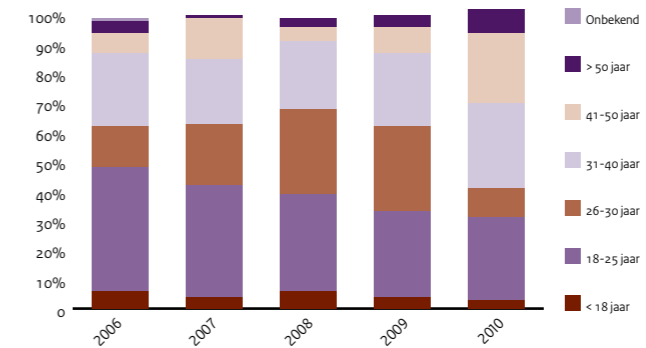
Leeftijd verdachten en veroordeelden

Figuur 20 geeft inzicht in de leeftijdsverdeling van de bij het OM ingeschreven verdachten en in Figuur 21 is dit voor de in eerste aanleg veroordeelde personen te zien.⁶⁰ Het betreft de leeftijd ten tijde van het eerst gepleegde mensenhandeldelict volgens de tenlastelegging (verdachten) of volgens de bewezenverklaring (veroordeelden).

Figuur 20 Leeftijd verdachten (2006-2010)

Figuur 21 Leeftijd veroordeelden (2006-2010)

Het merendeel van de verdachten en veroordeelden is niet ouder dan 30 jaar (56% respectievelijk 59% over vijf jaar). Gemiddeld is 4% van de verdachten en 5% van de veroordeelden zelfs nog minderjarig. In de weergegeven periode is de leeftijdscategorie 18-25 jaar bij zowel de verdachten (35%) als de veroordeelden (34%) het best vertegenwoordigd, al geldt dit niet ook ieder afzonderlijk jaar voor de veroordeelden (zo is in 2010 de categorie 31-40 jaar met 29% de grootste). Bij de veroordeelden is het aandeel tot en met 25 jaar geleidelijk aan afgenomen van 48% in 2006 tot 30% in 2010. Het jaar 2010 is voor de veroordeelden verder opvallend omdat 60% ouder is dan 30 jaar terwijl dit percentage in andere jaren tussen de 31% en de 38% ligt. De gemiddelde leeftijd van de veroordeelden in 2010 is dan ook hoger: 34 jaar ten opzichte van tussen de 28 en de 30 jaar in voorgaande jaren.

Geboorteland verdachten

Tabel 1 toont de rangordening van de vijf meest voorkomende geboortelands van de bij het OM ingeschreven verdachten.⁶¹

B3.18.

⁵⁸ De 25 vrouwelijke verdachten in 2009 zijn geboren in Nederland (acht), Hongarije (vijf), Indonesië (twee), Letland (twee), Roemenië (twee) en Bulgarije, de voormalige Nederlandse Antillen, Polen, voormalig Sovjet-Unie, Suriname en Turkije (alle één).

⁵⁹ De dertien vrouwelijke veroordeelden in 2009 zijn geboren in Nederland (drie), Hongarije (drie), Bulgarije (twee) en Kameroen, Letland, de voormalige Nederlandse Antillen, Nigeria en voormalig Tsjecho-Slowakije (alle één).

⁶⁰ Voor de tabellen met de gedetailleerde overzichten van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.19 en Tabel B3.20. In de voetnoten bij deze tabellen is per jaar tevens de gemiddelde leeftijd en de standaard deviatie te vinden en over het totaal van vijf jaar is een verdeling gemaakt naar geslacht.

⁶¹ Voor de tabel met het volledige (inclusief alle overige voorkomende geboortelands en over het totaal de top 10) en gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.21.

Tabel 1 Rangordening top 5 geboortelanden verdachten (2006-2010)

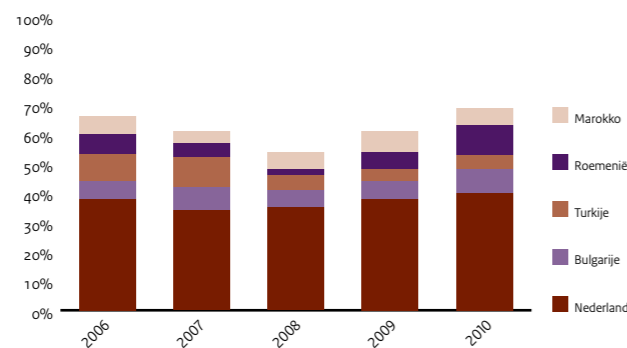
	2006	2007	2008	2009	2010	Totaal 2006-2010
Nederland	1	1	1	1	1	1
Bulgarije	4'	3	4	5	4	2
Turkije	2	2	5			3
Roemenië	3	5		4	3	4
Marokko	4'		3	2'	5	5
Hongarije			2	2'	2	
Nigeria		4				

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

De verdachten in de weergegeven periode zijn geboren in 58 verschillende landen (exclusief de categorieën 'rechtspersoon' en 'onbekend'). Nederland is elk afzonderlijk jaar het meest voorkomende geboorteland. Bulgarije komt ook ieder jaar voor in de top 5 en vervult daarmee een tweede plek in de top 5 over het totaal van vijf jaar. Ondanks deze tweede plek, zijn de verdachten die in de meest recente jaren bij het OM zijn ingeschreven vaker geboren in andere Midden- en Oost-Europese landen (Hongarije en Roemenië). In 2009 en 2010 behoort Turkije niet meer tot de jaarlijkse top 5.

In Figuur 22 is de ontwikkeling van de totale top 5 geboortelanden van verdachten te zien.⁶² Deze totale top 5 betreft de volgende geboortelanden: Nederland, Bulgarije, Turkije, Roemenië en Marokko (zie Tabel 1 laatste kolom), welke vijf geboortelanden niet ook ieder afzonderlijk jaar de top 5 vormen (zie Tabel 1 tweede tot en met zesde kolom).

Figuur 22 Ontwikkeling totale top 5 geboortelanden verdachten (2006-2010)

Het aandeel in Nederland geboren verdachten varieert tussen de 34% in 2007 en de 40% in 2010 en vertegenwoordigt gemiddeld 37% van alle verdachten. Het geboorteland Bulgarije wijkt per jaar niet veel af van zijn gemiddelde van 7% over het totaal van vijf jaar. Turkije speelde in de jaren 2006 en 2007 nog een aanzienlijke rol (9%-10%), maar dit aandeel is sindsdien gehalveerd (4%-5%). Het percentage verdachten dat in Roemenië is geboren fluctueert - van 7% in 2006, naar 2% in 2008, naar 10% in 2010. Marokko toont per jaar kleine verschillen rond gemiddeld 6%.

⁶² Voor de tabel met het volledige (inclusief alle overige voorkomende geboortelanden en over het totaal de top 10) en gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.2.1.

Geboorteland veroordeelden

Tabel 2 geeft een overzicht van de rangordening van de vijf meest voorkomende geboortelanden van de in eerste aanleg veroordeelde personen.⁶³

Tabel 2 Rangordening top 5 geboortelanden veroordeelden (2006-2010)

	2006	2007	2008	2009	2010	Totaal 2006-2010
Nederland	1	1	1	1	1	1
Bulgarije		4'	2	2	4'	2'
Marokko	2		5'	5		2'
Roemenië		2				4
Turkije	3'	3	3'		4'	5
Hongarije	5		5'	4	2	
Suriname		4'		3	4'	
Nederlandse Antillen ⁶⁴		4'	3'		4'	
Tsjecho-Slowakije ⁶⁵	3'					
Polen					3	
India					4'	

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

De veroordeelden in de weergegeven periode zijn geboren in 41 verschillende landen (exclusief de categorie 'onbekend'). Ook bij de veroordeelden staat Nederland ieder jaar op de eerste plaats. De totale top 5 bestaat uit dezelfde landen als die van de verdachten, al is het in een net iets andere volgorde. Daar waar bij de verdachten Turkije de derde plaats inneemt en Marokko de vijfde, is dit bij de veroordeelden precies andersom - Marokko staat dan zelfs op een gedeelde tweede plaats. Polen en India komen in 2010 voor het eerst voor in de top 5 - dit behoeft tegelijkertijd nuancering daar het hierbij om vier respectievelijk vijf veroordeelden gaat.

In Figuur 23 is de ontwikkeling van de totale top 5 geboortelanden van veroordeelden weergegeven.⁶⁶ Deze top 5 betreft de volgende geboortelanden: Nederland, Bulgarije, Marokko, Roemenië en Turkije (zie Tabel 2 laatste kolom), welke vijf geboortelanden niet ook ieder afzonderlijk jaar de top 5 vormen (zie Tabel 2 tweede tot en met zesde kolom).

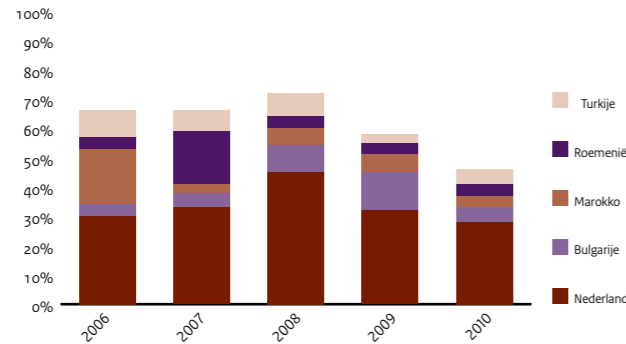
⁶³ Voor de tabel met het volledige (inclusief alle overige voorkomende geboortelanden en over het totaal de top 10) en gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.2.2.

⁶⁴ Het huidige Aruba, Curaçao en Sint Maarten en de speciale gemeenten van Nederland: Saba, Sint Eustatius en Bonaire (Caribisch Nederland).

⁶⁵ Het huidige Tsjechië en Slowakije.

⁶⁶ Voor de tabel met het volledige (inclusief alle overige voorkomende geboortelanden en over het totaal de top 10) en gedetailleerde overzicht van deze gegevens wordt verwezen naar Tabel B3.2.2.

Figuur 23 Ontwikkeling totale top 5 geboortelanden veroordeelden (2006-2010)

De veroordeelden die in Nederland zijn geboren representeren gemiddeld 34%, welk aandeel jaarlijks varieert tussen de 28% in 2010 en de 45% in 2008. Bulgarije neemt tussen 2006 en 2009 elk jaar toe (van 4% naar 13%) en daalt vervolgens in 2010 naar 5%. Marokko is in 2006 een belangrijk geboorteland met 19%, echter, sindsdien is dit aandeel niet groter dan 6%. Met uitzondering van het jaar 2007 waarin 18% van de veroordeelden in Roemenië is geboren, vertegenwoordigt dit land in de andere jaren consequent 4%. Het aandeel Turkije is in de periode 2006-2008 iets groter (7%-9%) dan in de twee recentere jaren (3%-5%).

4 Samenvatting en conclusie

Deze publicatie bevat cijfermatige gegevens over de vervolging van de bij het OM ingeschreven mensenhandelzaken en de berechting van de in eerste aanleg afgedane mensenhandelzaken in de periode 2006-2010. In Tabel 3 zijn de kerngegevens met betrekking tot de vervolging en berechting van verdachten en veroordeelden in mensenhandelzaken in een tabel onder elkaar gezet. Deze gegevens vormen meestal geen cohort, omdat niet alle zaken in het jaar van inschrijving bij het OM ook door het OM worden afgehandeld en eventueel door de rechter in eerste aanleg worden afgedaan. Indien cijfers wel tegen elkaar kunnen worden afgezet zijn ze in één rij onder elkaar opgenomen.

Tabel 3 Overzicht verdachten en veroordeelden in mensenhandelzaken (2006-2010)

	2006		2007		2008		2009		2010		Totaal 2006-2010	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ingeschreven zaken OM	202	100%	281	100%	214	100%	141	100%	215	100%	1.053	100%
Afgehandelde zaken OM	194	100%	176	100%	270	100%	181	100%	225	100%	1.046	100%
- dmv dagvaarding (mede) voor mensenhandel	142	73%	136	77%	186	69%	119	66%	169	75%	752	72%
Afgedane zaken in eerste aanleg	98	100%	115	100%	152	100%	138	100%	135	100%	638	100%
- dmv veroordeling (mede) voor mensenhandel	69	70%	73	63%	78	51%	69	50%	80	59%	369	58%
- waarbij een vrijheidsstraf is opgelegd	62	63%	69	60%	73	48%	58	42%	74	55%	336	53%
(- ten opzichte van veroordeling)	(62)	(90%)	(69)	(95%)	(73)	(94%)	(58)	(84%)	(74)	(93%)	(336)	(91%)
- hoger beroep ingesteld	41	42%	41	36%	57	38%	74	54%	80	59%	293	46%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Bij het OM ingeschreven mensenhandelzaken

Gemiddeld worden jaarlijks ruim 200 mensenhandelzaken bij het OM ingeschreven. Dit aantal varieert tussen de 141 zaken in 2009 en de 281 zaken in 2007. De ingeschreven zaken zijn zeer ongelijk verdeeld over de verschillende arrondissementsparketten. De vijf parketten met de meeste zaken vertegenwoordigen gezamenlijk 53% ten opzichte van slechts 6% door de vijf parketten met de minste zaken.

In de periode 2000-2008 was een duidelijke afname zichtbaar van het aandeel gekwalificeerde mensenhandel (van 97% naar 53%).⁶⁷ Nu lijkt deze dalende trend redelijk gestabiliseerd te zijn. In de afgelopen vijf jaar is gemiddeld bij 61% van de ingeschreven zaken sprake van strafverzwarende omstandigheden - met name mensenhandel in vereniging en mensenhandel ten opzichte van een slachtoffer jonger dan zestien jaar. Bij 16% van alle zaken is in ieder geval een minderjarig slachtoffer betrokken. Mensenhandel is in 82% van de gevallen het zwaarst geregistreerde feit, in de overige gevallen betreft dit veelal een vorm van seksueel geweld.

Door het OM afgehandelde mensenhandelzaken

Per jaar worden door het OM ook gemiddeld ruim 200 mensenhandelzaken afgehandeld. Het jaar 2008 met 270 afgehandelde zaken wijkt het sterkst af van dit gemiddelde. De afgehandelde zaken leiden meestal (72%) tot een dagvaarding (mede) voor mensenhandel en een vijfde deel resulteert in een onvoorwaardelijk sepot. In ieder geval 17% van de onvoorwaardelijke sepots betreffen beleidssepots.

In eerste aanleg afgedane mensenhandelzaken

De rechter in eerste aanleg doet gemiddeld bijna 130 mensenhandelzaken per jaar af. Dit aantal varieert tussen de 98 zaken in 2006 en de 152 zaken in 2008. Slechts iets meer dan de helft (58%) van deze zaken resulteert in een veroordeling (mede) voor mensenhandel. Dit aandeel is in de periode 2006-2009 ieder jaar gedaald, in totaal met 20%. Deze ontwikkeling is overigens al sinds 2004 gaande; het percentage veroordelingen daalt in het tijdsbestek 2004-2009 met maar liefst 25%.⁶⁸ In 2010 is voor het eerst sprake van een stijging naar 59% - wat ongeveer gelijk is aan het gemiddelde over vijf jaar. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het erg moeilijk blijft om tot veroordelingen voor mensenhandel te komen.

Bijna altijd (gemiddeld 90%) is bij de verdachten wiens zaak door de rechter in eerste aanleg is afgedaan voorlopige hechtenis toegepast. Gemiddeld wordt in 46% van de in eerste aanleg afgedane zaken hoger beroep aangetekend door de verdachte en/of de OvJ. In 2009 en 2010 is de OvJ in bijna een derde deel van de gevallen in hoger beroep gegaan ten opzichte van maximaal 15% in de jaren ervoor.

In ongeveer twee derde deel van alle veroordelingen voor mensenhandel is sprake van bewezen verklaarde gekwalificeerde mensenhandel. 2010 kent met 60% op dit moment het kleinste aandeel in de periode 2000-2010. Mensenhandel is in bijna 90% van de veroordelingen ook het zwaarste feit waarvoor is veroordeeld. Gemiddeld is in 91% van de mensenhandelveroordelingen sprake van een opgelegde onvoorwaardelijke of deels voorwaardelijke vrijheidsstraf, 2008 met 84% wijkt hiervan het meeste af. De duur van het onvoorwaardelijke deel van de opgelegde vrijheidsstraffen is in de periode 2006-2010 gemiddeld korter dan voorheen. Dit lijkt niet overeen te komen met de huidige

⁶⁷ NRM8, p. 125.

⁶⁸ NRM8, p. 130.

perceptie van de wetgever van de ernst van het misdrijf mensenhandel, die geleid heeft – en in de toekomst wellicht wederom zal leiden – tot een verhoging van de maximale strafbedreiging.

Kenmerken van verdachten en veroordeelden

De verdachten en veroordeelden zijn overwegend mannen (82% respectievelijk 85%). Gemiddeld genomen is de meerderheid niet ouder dan 30 jaar - 4% van de verdachten en 5% van de veroordeelden is zelfs nog minderjarig. In 2010 ligt de gemiddelde leeftijd van de veroordeelden hoger dan in de jaren ervoor. Zowel voor de verdachten als voor de veroordeelden bestaat de top 5 van meest voorkomende geboortelanden uit Nederland, Bulgarije, Turkije, Roemenië en Marokko - al geldt voor de veroordeelden een net iets andere volgorde. 37% van de verdachten en 34% van de veroordeelden is in Nederland geboren.

Afsluitende opmerkingen

Een belangrijk onderdeel van de aanpak van mensenhandel is de opsporing en de vervolging van verdachten. De fase waarin verdachten worden berecht, waarbij de strafrechter uitspraak doet en een eindoordeel geeft over hetgeen een verdachte ten laste is gelegd, vormt daarvan het sluitstuk. Het aantal ingeschreven zaken bij het OM stijgt niet substantieel. Er zijn parketten waar weinig mensenhandelzaken zijn ingeschreven. Dit kan er overigens mede toe leiden dat binnen sommige rechtbanken weinig ervaring met mensenhandelzaken wordt opgedaan. In de toekomst zou dit kunnen veranderen als gevolg van de voorgestelde herziening van de gerechtelijke kaart. Dit wetsvoorstel is onlangs – begin december – door de Tweede Kamer goedgekeurd en ligt nu voor in de Eerste Kamer.⁶⁹ Uit het wetsvoorstel vloeit voort dat mensenhandelzaken straks in eerste aanleg door tien rechtbanken kunnen worden afgedaan in plaats van door negentien rechtbanken zoals op dit moment gebeurt. Dit sluit aan op de beschikbaarheid van een gespecialiseerde Ovj op tien parketten voor dit type zaken. Concentratie van rechtspraak zou aan specialisatie kunnen bijdragen. Het wetsvoorstel biedt daarnaast ook ruimte voor specialisatie van mensenhandelzaken op landelijk niveau. In het hierna te noemen jurisprudentieonderzoek zal ook aandacht worden besteed aan de vraag in hoeverre thans van specialisatie sprake is.

Uit de cijfers van OM-data blijkt dat het erg moeilijk blijft om tot veroordelingen voor mensenhandel te komen. Het aandeel vrijspraken blijft hoog. Vrijheidsstraffen van meer dan vier jaar zijn bijna niet opgelegd. Al eerder heeft BNRM onderzoek gedaan naar jurisprudentie in mensenhandelzaken betreffende uitbuiting in de seksindustrie.⁷⁰ BNRM voert momenteel een vervolgonderzoek uit, dat zowel kwantitatieve gegevens betreft – op basis van alle uitspraken in eerste aanleg over 2010 – als een kwalitatieve analyse omvat van jurisprudentie die sindsdien is verschenen.⁷¹ Het doel van dit onderzoek is het geven van meer inzicht in, en een verklaring voor een aantal van de geconstateerde cijfers in deze publicatie.

⁶⁹ Kamerstukken I 2011/12, 32 891 A.

⁷⁰ Zie NRM7, Hoofdstuk 11.

⁷¹ De resultaten van het jurisprudentieonderzoek zullen naar verwachting in het voorjaar van 2012 gepubliceerd worden op de website van BNRM (www.bnrm.nl).

Literatuurlijst

Brouwers, M. & Eggen, A. Th. J. (2011). Vervolging. In S. N. Kalidien (red.), N. E. de Heerde Lange (red.) & M. M. van Rosmalen, *Criminaliteit en rechtshandhaving 2010. Ontwikkelingen en samenhangen* (pp. 119-138). Den Haag: Boom Juridische uitgevers.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel. (2002). *Mensenhandel - Eerste rapportage van de Nationaal Rapporteur*. Den Haag: BNRM.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel. (2004). *Mensenhandel - Derde rapportage van de Nationaal Rapporteur*. Den Haag: BNRM.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel. (2007). *Mensenhandel - Vijfde rapportage van de Nationaal Rapporteur*. Den Haag: BNRM.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel. (2009). *Mensenhandel - Zevende rapportage van de Nationaal Rapporteur*. Den Haag: BNRM.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel. (2010). *Mensenhandel - 10 jaar Nationaal Rapporteur Mensenhandel in Nederland - Achtste rapportage van de Nationaal Rapporteur*. Den Haag: BNRM.

Openbaar Ministerie. (2011). *Jaarbericht 2010*.

Bijlage 1

Verantwoording gebruikte onderzoeksmethode

Onderzoeksmethode

De informatie in deze publicatie is gebaseerd op OM-data, het landelijke databestand dat informatie bevat van de arrondissementsparketten en rechtbanken over de vervolging en berechting in eerste aanleg van verdachten en veroordeelden. Uit het totale OM-databestand kunnen de zaken geselecteerd worden waarin (onder meer) het feit mensenhandel is geregistreerd (art. 250a, 250ter, 273a of 273f Sr.). De secundaire analyses op het subbestand 'mensenhandel' zijn op verzoek van BNRM verricht door de afdeling Statistische Informatie en Beleidsanalyse (SIBA) van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC). Voor de toelichting op de in deze publicatie weergegeven grafieken, tabellen, de in Bijlage 3 gepresenteerde aanvullende tabellen en de hierop van toepassing zijnde statistiek wordt verwezen naar Bijlage 2.

Kanttekeningen bij de cijfers

De in deze publicatie gepresenteerde data afkomstig uit het subbestand 'mensenhandel' betreffen mogelijk niet alle verdachten van en veroordeelden voor een mensenhandelfeit. Het komt namelijk incidenteel voor dat bij meerdere ten laste gelegde feiten alleen het eerste feit in OM-data wordt geregistreerd.⁷² Daarnaast is OM-data niet *up to date*. OM-data geeft over een bepaald jaar pas minimaal een half jaar later een enigszins betrouwbaar beeld. Ongeveer een jaar na dato zijn de data redelijk stabiel - al vinden er dan nog wel minimale wijzigingen plaats bij volgende peildata.⁷³ Deze publicatie is gebaseerd op de data met peildatum 1 september 2011, waardoor ook de meest recente cijfers over het jaar 2010 al redelijk betrouwbaar zijn. Momenteel is het OM bezig met een overgang van het oude bedrijfsprocessensysteem COMPAS naar het nieuwe Geïntegreerd Processysteem Strafrecht (GPS-systeem). OM-data is zowel door COMPAS als door het GPS-systeem gevoed.⁷⁴ Echter een overgangsfase in registratie brengt altijd het risico op extra ruis met zich mee. De cijfers over 2009 en met name 2010 zijn hierdoor beïnvloed en daardoor lastiger te vergelijken met andere jaren.⁷⁵

⁷² Overigens: alleen primair ten laste gelegde feiten worden opgenomen in OM-data. Echter, aangezien het hoogst waarschijnlijk niet voorkomt dat een mensenhandelfeit subsidiair aan een ander strafbaar feit ten laste wordt gelegd, is dit voor de geregistreerde mensenhandelfeiten niet van belang.

⁷³ Daarom verzoekt BNRM ieder jaar de data van de eerder gerapporteerde jaren opnieuw te analyseren.

⁷⁴ In 2010 is het GPS-systeem al de grootste leverancier van de data in OM-data.

⁷⁵ Zie voor meer informatie over de effecten van het nieuwe GPS-systeem op OM-data: Brouwers & Eggen, 2011, p. 119-120.

Bijlage 2

Toelichting bij tabellen, figuren en toegepaste statistiek

1. Toelichting bij tabellen

Deze rapportage bevat meerdere tabellen. Hieronder staan enkele opmerkingen die van belang zijn voor de interpretatie van deze tabellen. Door afronding tellen de subpercentages in de tabellen niet altijd op tot het totaal van 100% - of in het geval van subtotalen tot de betreffende percentages. Vanzelfsprekend betreft het totaal wel 100% - of in het geval van subtotalen de betreffende percentages - en is dan ook conform genoteerd. Wanneer in een kolom van een tabel aantallen worden weergegeven, dan wordt in de kop van de desbetreffende kolom de letter N - een afkorting van het Engelse *number* - gebruikt. Wanneer in een kolom van een tabel een rangorde wordt weergegeven, dan wordt in de kop van de desbetreffende kolom de letter R - een afkorting van het Engelse *rank* - gebruikt. In de tabellen wordt met een streepje (-) weergegeven dat het aantal nul is, en eveneens met een streepje dat het bijbehorende percentage 0% is. Wanneer het aantal hoger is dan nul, maar het percentage door afronding op 0% uitkomt, wordt geen streepje weergegeven maar 0%.

2. Toelichting bij figuren

Deze rapportage bevat meerdere figuren die gebaseerd zijn op de aanvullende tabellen uit Bijlage 3. Hieronder staan enkele opmerkingen die van belang zijn voor de interpretatie van deze figuren. In geval van het weergeven van een ontwikkeling in absolute zin (aantallen) is gebruik gemaakt van een lijndiagram. Indien er meerdere lijnen in één diagram staan vertegenwoordigen dit ontwikkelingen die tegen elkaar afgezet kunnen worden. In geval van het weergeven van een ontwikkeling in relatieve zin (aandelen) is gebruik gemaakt van een staafdiagram. In geval van het weergeven van een totaaloverzicht (over één bepaalde periode) is gebruik gemaakt van een cirkeldiagram.

3. Toelichting bij toegepaste statistiek

In sommige tabellen wordt een indexcijfer gegeven. Het indexcijfer laat zien hoeveel het aantal - bijvoorbeeld verdachten - in een bepaald jaar ten opzichte van een basisjaar is veranderd. Welk jaar als basisjaar is genomen, wordt vermeld in de kop van de tabel. Dit jaar wordt op 1,0 gesteld. Een indexcijfer hoger dan 1,0 geeft een stijging weer ten opzichte van het basisjaar en een indexcijfer lager dan 1,0 een daling.

In sommige tabellen wordt in de voetnoten gemiddelden weergegeven, bijvoorbeeld de gemiddelde leeftijd van de verdachten en veroordeelden. Hierbij wordt telkens de zogenaamde standaarddeviatie (Sd) vermeld. De Sd geeft aan in welke mate de aantallen waarover het gemiddelde berekend is, uiteenlopen. Hoe hoger de standaarddeviatie, des te meer dit het geval is.

Bijlage 3

Aanvullende tabellen

Tabellen B3.1 t/m B3.7 geven aanvulling op §1 (Vervolging);
Tabellen B3.8 t/m B3.15 geven aanvulling op §2 (Berechting in eerste aanleg);
Tabellen B3.16 t/m B3.22 geven aanvulling op §3 (Kenmerken).

Aanvulling op §1: Vervolging

Tabellen B3.1 t/m B3.7 geven het volledige overzicht van de beschikbare gegevens uit OM-data over de bij het OM ingeschreven mensenhandelzaken en de door het OM afgehandelde mensenhandelzaken in de periode 2006-2010. Voor de onderzoeksverantwoording wordt verwezen naar Bijlage 1 en voor de toelichting op de in deze bijlage weergegeven tabellen en de hierop van toepassing zijnde statistiek wordt verwezen naar Bijlage 2.

Tabel B3.1 Aantal ingeschreven zaken/verdachten OM (2006-2010)

	Aantal ingeschreven zaken/ verdachten OM	Indexcijfer (2006=1,0)	Procentuele groei ten opzichte van het voorgaande jaar
2006	202	1,0	46% ⁷⁶
2007	281	1,4	39%
2008	214	1,1	-24%
2009	141	0,7	-34%
2010	215	1,1	52%
Totaal	1.053	n.v.t	n.v.t

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.2 Ingeschreven zaken per arrondissementsparket (2006-2010)

	2006		2007		2008		2009		2010		Totaal		Top 5
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	R
Alkmaar	11	5%	19	7%	4	2%	3	2%	12	6%	49	5%	
Almelo	9	4%	16	6%	12	6%	2	1%	4	2%	43	4%	
Amsterdam	24	12%	37	13%	26	12%	22	16%	24	11%	133	13%	2
Arnhem	12	6%	11	4%	10	5%	8	6%	13	6%	54	5%	
Assen	1	0%	-	-	2	1%	1	1%	3	1%	7	1%	
Breda	-	-	4	1%	2	1%	1	1%	10	5%	17	2%	
Den Bosch	14	7%	10	4%	15	7%	8	6%	9	4%	56	5%	
Den Haag	24	12%	30	11%	45	21%	30	21%	16	7%	145	14%	1
Dordrecht	-	-	3	1%	-	-	2	1%	5	2%	10	1%	
Groningen	10	5%	22	8%	10	5%	3	2%	16	7%	61	6%	
Haarlem	7	3%	14	5%	14	7%	6	4%	13	6%	54	5%	

⁷⁶ Het aantal ingeschreven zaken/verdachten OM in 2005 is 138 (NRM8, p. 204).

	2006		2007		2008		2009		2010		Totaal		Top 5
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	R
Leeuwarden	7	3%	12	4%	10	5%	8	6%	9	4%	46	4%	
Maastricht	5	2%	10	4%	5	2%	3	2%	7	3%	30	3%	
Middelburg	4	2%	4	1%	-	-	2	1%	5	2%	15	1%	
Roermond	2	1%	2	1%	3	1%	5	4%	5	2%	17	2%	
Rotterdam	33	16%	29	10%	26	12%	19	13%	20	9%	127	12%	3
Utrecht	6	3%	20	7%	20	9%	4	3%	15	7%	65	6%	5
Zutphen	4	2%	8	3%	4	2%	6	4%	9	4%	31	3%	
Zwolle	29	14%	30	11%	6	3%	8	6%	20	9%	93	9%	4
Totaal	202	100%	281	100%	214	100%	141	100%	215	100%	1.053	100%	n.v.t.

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.3 Ingeschreven zaken die (mede) minderjarige slachtoffers betreffen (2006-2010)

	Ingeschreven zaken OM		Zaken die (mede) minderjarige slachtoffers betreffen	
	N	%	N	%
2006	202	100%	25	12%
2007	281	100%	56	20%
2008	214	100%	26	12%
2009	141	100%	25	18%
2010	215	100%	38	18%
Totaal	1.053	100%	170	16%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.4 Ingeschreven zaken en strafverzwarende omstandigheden (2006-2010)

		2006		2007		2008		2009		2010		Totaal	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ongekwalficeerde mensenhandel	250ter/a lid 1	4	2%	2	1%	3	1%	-	-	1	0%	10	1%
	273a/f lid 1	60	30%	94	33%	98	46%	58	41%	87	40%	397	38%
	Subtotaal	64	32%	96	34%	101	47%	58	41%	88	41%	407	39%

⁷⁷ In deze tabel is de oude indeling van art. 273f Sr aangehouden. Mensenhandelzaken met mensenhandelfeiten gepleegd na 1 juli 2009 zijn omgenummerd naar de indeling van art. 273f Sr van vóór 1 juli 2009. Zodoende betreft lid 4 hier dus mensenhandel in vereniging waarbij een slachtoffer jonger dan zestien jaar is betrokken, lid 5 mensenhandel met zwaar lichamelijk letsel ten gevolge en lid 6 mensenhandel met de dood ten gevolge. Zie Bijlage 4.

		2006		2007		2008		2009		2010		Totaal	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Gekwalificeerde mensenhandel ⁷⁷	250ter/a lid 2	27	13%	20	7%	8	4%	-	-	1	0%	56	5%
	250ter/a lid 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	273a/f lid 3	108	53%	158	56%	100	47%	78	55%	122	57%	566	54%
	273a/f lid 4	1	0%	4	1%	3	1%	-	-	-	-	8	1%
	273a/f lid 5	2	1%	3	1%	2	1%	5	4%	4	2%	16	2%
	273a/f lid 6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Subtotaal	138	68%	185	66%	113	53%	83	59%	127	59%	646	61%
Totaal	202	100%	281	100%	214	100%	141	100%	215	100%	1.053	100%	

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.5 Ingeschreven zaken naar zwaarste feit (2006-2010)

	2006		2007		2008		2009		2010		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Gekwalificeerde mensenhandel	112	55%	160	57%	94	44%	73	52%	113	53%	552	52%
Ongekwalficeerde mensenhandel	46	23%	67	24%	82	38%	46	33%	69	32%	310	29%
Seksueel geweld ⁷⁸	36	18%	34	12%	22	10%	15	11%	14	7%	121	11%
Niet-seksueel geweld ⁷⁹	3	1%	10	4%	10	5%	2	1%	11	5%	36	3%
Overige misdrijven ⁸⁰	5	2%	10	4%	6	3%	5	4%	8	4%	34	3%
Totaal	202	100%	281	100%	214	100%	141	100%	215	100%	1.053	100%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.6 Aantal afgehandelde zaken OM (2006-2010)

	Aantal afgehandelde zaken OM (N)	Indexcijfer (2006=1,0)	Procentuele groei ten opzichte van voorgaande jaar
2006	194 ⁸¹	1,0	47% ⁸²
2007	176 ⁸³	0,9	-9%
2008	270 ⁸⁴	1,4	53%
2009	181	0,9	-33%
2010	225	1,2	24%
Totaal	1.046	n.v.t.	n.v.t.

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

⁷⁸ Hieronder kunnen de volgende artikelen vallen: artt. 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 248a, 248b, 248c, 248ter (oud), 249, 250 & 250bis (oud) Sr.

⁷⁹ Hieronder kunnen de volgende artikelen vallen: artt. 285, 285a, 285b, 287, 288, 289, 296, 300, 301, 302, 303, 304, 312 en 317 Sr.

⁸⁰ Hieronder vallen alle overige misdrijven die in de weergegeven periode zijn voorgekomen.

⁸¹ In NRM8 is voor dit jaar 197 weergegeven, drie zaken bleken uiteindelijk toch in een later jaar te zijn afgehandeld.

⁸² Het aantal afgehandelde zaken OM in 2005 is 132 (NRM8, p. 211).

⁸³ In NRM8 is voor dit jaar 184 weergegeven, acht zaken bleken uiteindelijk toch in een later jaar te zijn afgehandeld.

⁸⁴ In NRM8 is voor dit jaar 281 weergegeven, elf zaken bleken uiteindelijk toch in een later jaar te zijn afgehandeld.

Tabel B3.7 Afgehandelde zaken naar afhandeling (2006-2010)

		2006		2007		2008		2009		2010		Totaal	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Dagvaarding	(Mede) voor mensenhandel	142	73%	136	77%	186	69%	119	66%	169	75%	752	72%
	Uitsluitend voor overige delicten	9	5%	8	5%	7	3%	10	6%	4	2%	38	4%
	Subtotaal	151	78%	144	82%	193	71%	129	71%	173	77%	790	76%
Voeging		1	1%	1	1%	2	1%	2	1%	1	0%	7	1%
Onvoorwaardelijk sepot		41 ⁸⁵	21%	27 ⁸⁶	15%	66 ⁸⁷	24%	48 ⁸⁸	27%	38 ⁸⁹	17%	220 ⁹⁰	21%
Voorwaardelijk sepot		-	-	-	-	3	1%	1	1%	-	-	4	0%
Transactie		-	-	1	1%	1	0%	-	-	1	0%	3	0%
Overdracht binnen OM		-	-	2	1%	2	1%	1	1%	8	4%	13	1%
Overdracht aan andere instantie ⁹¹		1	1%	1	1%	3	1%	-	-	4	2%	9	1%
Totaal		194	100%	176	100%	270	100%	181	100%	225	100%	1.046	100%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Aanvulling op §2: Berechting in eerste aanleg

Tabellen B3.8 t/m B3.15 geven het volledige overzicht van de beschikbare gegevens uit OM-data over in eerste aanleg afgedane mensenhandelzaken in de periode 2006-2010. Voor de onderzoeksverantwoording wordt verwezen naar Bijlage 1 en voor de toelichting op de in deze bijlage weergegeven tabellen en de hierop van toepassing zijnde statistiek wordt verwezen naar Bijlage 2.

Tabel B3.8 Aantal in eerste aanleg afgedane zaken (2006-2010)

	Aantal afgedane zaken in eerste aanleg (N)	Indexcijfer (2000=1,0)	Procentuele groei ten opzichte van het voorgaande jaar
2006	98 ⁹²	1,0	-15% ⁹³
2007	115	1,2	17%
2008	152	1,6	32%
2009	138	1,4	-9%
2010	135	1,4	-2%
Totaal	638	n.v.t.	n.v.t.

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

⁸⁵ 31 zaken betreffen technische sepots (76%), drie zaken beleidssepots (7%) en van zeven zaken is de sepotgrond onbekend (17%).

⁸⁶ 23 zaken betreffen technische sepots (85%), drie zaken beleidssepots (11%) en van één zaak is de sepotgrond onbekend (4%).

⁸⁷ 47 zaken betreffen technische sepots (71%), zestien zaken beleidssepots (24%) en van drie zaken is de sepotgrond onbekend (5%).

⁸⁸ 33 zaken betreffen technische sepots (69%), twaalf zaken beleidssepots (25%) en van drie zaken is de sepotgrond onbekend (6%).

⁸⁹ 30 zaken betreffen technische sepots (79%), drie zaken beleidssepots (8%) en van vijf zaken is de sepotgrond onbekend (13%).

⁹⁰ 164 zaken betreffen technische sepots (75%), 37 zaken beleidssepots (17%) en van negentien zaken is de sepotgrond onbekend (9%).

⁹¹ Bijvoorbeeld aan het buitenland.

⁹² In NRM8 is voor dit jaar 101 weergegeven, drie zaken bleken uiteindelijk toch in een later jaar te zijn afgedaan.

⁹³ Het aantal in eerste aanleg afgedane zaken in 2005 is 115 (NRM8, p. 213).

Tabel B3.9 In eerste aanleg afgedane zaken naar afdoening (2006-2010)

		2006		2007		2008		2009		2010		Totaal	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Veroordeling	(Mede) voor mensenhandel	69	70%	73	63%	78	51%	69	50%	80	59%	369	58%
	Uitsluitend voor overige delicten	18	18%	24	21%	35	23%	41	30%	27	20%	145	23%
	Subtotaal	87	89%	97	84%	113	74%	110	80%	107	79%	514	81%
Volledige vrijspraak		10	10%	14	12%	33	22%	20	14%	20	15%	97	15%
Dagvaarding nietig		-	-	-	-	-	-	1	1%	4	3%	5	1%
OM niet ontvankelijk		-	-	-	-	-	-	4	3%	-	-	4	1%
Ter terechtzitting gevoegd		-	-	4	3%	6	4%	3	2%	4	3%	17	3%
Onbekend		1	1%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%
Totaal		98	100%	115	100%	152	100%	138	100%	135	100%	638	100%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.10 In eerste aanleg afgedane zaken en voorlopige hechtenis (2006-2010)

	Wel voorlopige hechtenis		Geen voorlopige hechtenis		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
2006	88	90%	10	10%	98	100%
2007	106	92%	9	8%	115	100%
2008	139	91%	13	9%	152	100%
2009	119	86%	19	14%	138	100%
2010	124	92%	11	8%	135	100%
Totaal	576	90%	62	10%	638	100%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.11 In eerste aanleg afgedane zaken waarin hoger beroep is ingesteld (2006-2010)

Beroep aangetekend	2006		2007		2008		2009		2010		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Geen	57	58%	74	64%	95	63%	64	46%	55	41%	345	54%
Alleen door officier van justitie	7	7%	9	8%	7	5%	19	14%	25	19%	67	11%
Alleen door verdachte	26	27%	24	21%	36	24%	30	22%	39	29%	155	24%
Door beiden	8	8%	8	7%	14	9%	25	18%	16	12%	71	11%
Totaal	98	100%	115	100%	152	100%	138	100%	135	100%	638	100%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.12 Veroordelingen in eerste aanleg en strafverzwarende omstandigheden (2006-2010)

	2006		2007		2008		2009		2010		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Veroordeling ongekwalificeerde mensenhandel	19	28%	16	22%	27	35%	23	33%	32	40%	117	32%
Veroordeling gekwalificeerde mensenhandel	50	72%	57	78%	51	65%	46	67%	48	60%	252	68%
Totaal	69	100%	73	100%	78	100%	69	100%	80	100%	369	100%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.13 Veroordelingen in eerste aanleg naar zwaarste feit waarvoor veroordeeld (2006-2010)⁹⁴

	2006		2007		2008		2009		2010		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ongekwalificeerde mensenhandel als zwaarste feit waarvoor veroordeeld	13	19%	11	15%	25	32%	21	30%	28	35%	98	27%
Gekwalificeerde mensenhandel als zwaarste feit waarvoor veroordeeld	45	65%	55	75%	44	56%	43	62%	45	56%	232	63%
Subtotaal	58	84%	66	90%	69	88%	64	93%	73	91%	330	89%
Mensenhandel is niet het zwaarste feit waarvoor is veroordeeld (of onbekend ⁹⁴)	11	16%	7	10%	9	12%	5	7%	7	9%	39	11%
Totaal	69	100%	73	100%	78	100%	69	100%	80	100%	369	100%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.14 Veroordelingen in eerste aanleg naar zwaarst opgelegde hoofdstraf (2006-2010)

		2006		2007		2008		2009		2010		Totaal	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ongekwalificeerde mensenhandel	Vrijheidsstraf	18	95%	15	94%	27	100%	20	87%	29	91%	109	93%
	Taakstraf	-	-	1	6%	-	-	2	9%	-	-	3	3%
	Voorwaardelijke straf	1	5%	-	-	-	-	-	-	2	6%	3	3%
	Geen hoofdstraf	-	-	-	-	-	-	1	4%	1	3%	2	2%
	Subtotaal	19	100%	16	100%	27	100%	23	100%	32	100%	117	100%
Gekwalificeerde mensenhandel	Vrijheidsstraf	44	88%	54	95%	46	90%	38	83%	45	94%	227	90%
	Taakstraf	5	10%	1	2%	3	6%	7	15%	1	2%	17	7%
	Geldboete	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4%	2	1%
	Voorwaardelijke straf	-	-	2	4%	2	4%	1	2%	-	-	5	2%
	Geen hoofdstraf	1	2%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%
Subtotaal	50	100%	57	100%	51	100%	46	100%	48	100%	252	100%	
Totaal	Vrijheidsstraf	62	90%	69	95%	73	94%	58	84%	74	93%	336	91%
	Taakstraf	5	7%	2	3%	3	4%	9	13%	1	1%	20	5%
	Geldboete	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3%	2	1%
	Voorwaardelijke straf	1	1%	2	3%	2	3%	1	1%	2	3%	8	2%
	Geen hoofdstraf	1	1%	-	-	-	-	1	1%	1	1%	3	1%
Totaal	69	100%	73	100%	78	100%	69	100%	80	100%	369	100%	

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

⁹⁴ In totaal is 514 keer sprake van een veroordeling al dan niet (mede) voor mensenhandel (zie Tabel B3.9), verder te noemen: algemene veroordelingen. Bij deze 514 algemene veroordelingen is 330 keer sprake van mensenhandel als zwaarste feit waarvoor is veroordeeld en is zeventien keer niet bekend wat het zwaarste feit is waarvoor is veroordeeld. De 330 gevallen waarin mensenhandel het zwaarste feit is waarvoor is veroordeeld is in de tabel afgezet tegen het totaal aan veroordelingen voor in ieder geval mensenhandel (N=369, zie Tabel B3.9), verder te noemen: mensenhandelveoordelingen. Het is mogelijk dat de zeventien algemene veroordelingen waarvan niet bekend is wat het zwaarste feit is waarvoor is veroordeeld, mensenhandelveoordelingen betreffen. Indien dit het geval zou zijn is het mogelijk dat mensenhandel ook in deze gevallen het zwaarste feit is waarvoor is veroordeeld. Dit is echter onbekend. Gemakshalve zijn deze zeventien zaken in de tabel opgenomen onder de categorie 'mensenhandel is niet het zwaarste feit waarvoor is veroordeeld'.

Tabel B3.15 Opgelegde vrijheidsstraffen in eerste aanleg naar duurcategorie (2006-2010)

		2006		2007		2008		2009		2010		Totaal	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ongekwalificeerde mensenhandel	Tot 1 jaar	12	67%	7	47%	12	44%	12	60%	18	62%	61	56%
	1 tot 4 jaar	4	22%	8	53%	15	56%	7	35%	9	31%	43	39%
	Meer dan 4 jaar	2	11%	-	-	-	-	1	5%	2	7%	5	5%
	Subtotaal	18 ⁹⁵	100%	15 ⁹⁶	100%	27 ⁹⁷	100%	20 ⁹⁸	100%	29 ⁹⁹	100%	109 ¹⁰⁰	100%
Gekwalificeerde mensenhandel	Tot 1 jaar	19	43%	16	30%	18	39%	18	47%	18	40%	89	39%
	1 tot 4 jaar	22	50%	35	65%	25	54%	16	42%	23	51%	121	53%
	Meer dan 4 jaar	3	7%	3	6%	3	7%	4	11%	4	9%	17	7%
	Subtotaal	44 ¹⁰¹	100%	54 ¹⁰²	100%	46 ¹⁰³	100%	38 ¹⁰⁴	100%	45 ¹⁰⁵	100%	227 ¹⁰⁶	100%
Totaal	Tot 1 jaar	31	50%	23	33%	30	41%	30	52%	36	49%	150	45%
	1 tot 4 jaar	26	42%	43	62%	40	55%	23	40%	32	43%	164	49%
	Meer dan 4 jaar	5	8%	3	4%	3	4%	5	9%	6	8%	22	7%
	Totaal	62 ¹⁰⁷	100%	69 ¹⁰⁸	100%	73 ¹⁰⁹	100%	58 ¹¹⁰	100%	74 ¹¹¹	100%	336 ¹¹²	100%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Aanvulling op §3: Kenmerken

Tabellen B3.16 t/m B3.22 geven het volledige overzicht van de beschikbare gegevens uit OM-data over de kenmerken van de bij het OM ingeschreven verdachten en de in eerste aanleg veroordeelde personen in de periode 2006-2010. Voor de onderzoeksverantwoording wordt verwezen naar Bijlage 1 en voor de toelichting op de in deze bijlage weergegeven tabellen en de hierop van toepassing zijnde statistiek wordt verwezen naar Bijlage 2.

⁹⁵ Gemiddelde duur is 583,9 dagen (Sd: 668,9).

⁹⁶ Gemiddelde duur is 591,8 dagen (Sd: 408,4).

⁹⁷ Gemiddelde duur is 561,0 dagen (Sd: 375,2).

⁹⁸ Gemiddelde duur is 643,0 dagen (Sd: 685,4).

⁹⁹ Gemiddelde duur is 534,3 dagen (Sd: 580,0).

¹⁰⁰ Gemiddelde duur is 577,0 dagen (Sd: 545,1).

¹⁰¹ Gemiddelde duur is 627,6 dagen (Sd: 499,5).

¹⁰² Gemiddelde duur is 641,6 dagen (Sd: 631,1).

¹⁰³ Gemiddelde duur is 706,9 dagen (Sd: 566,1).

¹⁰⁴ Gemiddelde duur is 710,1 dagen (Sd: 688,9).

¹⁰⁵ Gemiddelde duur is 670,4 dagen (Sd: 551,0).

¹⁰⁶ Gemiddelde duur is 669,3 dagen (Sd: 585,3).

¹⁰⁷ Gemiddelde duur is 614,9 dagen (Sd: 548,6).

¹⁰⁸ Gemiddelde duur is 630,8 dagen (Sd: 587,5).

¹⁰⁹ Gemiddelde duur is 653,0 dagen (Sd: 506,1).

¹¹⁰ Gemiddelde duur is 687,0 dagen (Sd: 682,4).

¹¹¹ Gemiddelde duur is 617,1 dagen (Sd: 562,5).

¹¹² Gemiddelde duur is 639,4 dagen (Sd: 573,4).

Tabel B3.16 Aantal in eerste aanleg veroordeelde personen (2006-2010)

	Aantal veroordeelden in eerste aanleg (N)	Indexcijfer (2006=1,0)	Procentuele groei ten opzichte van het voorgaande jaar
2006	69	1,0	-16% ¹¹³
2007	73	1,1	6%
2008	78	1,1	7%
2009	69	1,0	-12%
2010	80	1,2	16%
Totaal	369	n.v.t.	n.v.t.

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.17 Geslacht verdachten (2006-2010)

	Vrouwelijk		Mannelijk		Rechtspersoon		Onbekend		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2006	32	16%	168	83%	1	0%	1	0%	202	100%
2007	47	17%	232	83%	-	-	2	1%	281	100%
2008	32	15%	176	82%	2	1%	4	2%	214	100%
2009	25	18%	116	82%	-	-	-	-	141	100%
2010	39	18%	176	82%	-	-	-	-	215	100%
Totaal	175	17%	868	82%	3	0%	7	1%	1.053	100%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.18 Geslacht veroordeelden (2006-2010)

	Vrouwelijk		Mannelijk		Onbekend		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
2006	12	17%	57	83%	-	-	69	100%
2007	12	16%	60	82%	1	1%	73	100%
2008	8	10%	70	90%	-	-	78	100%
2009	13	19%	55	80%	1	1%	69	100%
2010	9	11%	71	89%	-	-	80	100%
Totaal	54	15%	313	85%	2	1%	369	100%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

¹¹³ Het aantal in eerste aanleg veroordeelde personen in 2005 is 82 (NRM8, p. 225).

Tabel B3.19 Leeftijd verdachten (2006-2010)

	2006		2007		2008		2009		2010		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
< 18 jaar	12	6%	7	2%	12	6%	5	4%	2	1%	38	4%
18-25 jaar	64	32%	110	39%	61	29%	49	35%	80	37%	364	35%
26-30 jaar	27	13%	62	22%	38	18%	16	11%	47	22%	190	18%
31-40 jaar	50	25%	54	19%	52	24%	39	28%	48	22%	243	23%
41-50 jaar	32	16%	35	12%	32	15%	17	12%	31	14%	147	14%
> 50 jaar	14	7%	13	5%	15	7%	14	10%	6	3%	62	6%
Rechtspersoon	1	0%	-	-	2	1%	-	-	-	-	3	0%
Onbekend	2	1%	-	-	2	1%	1	1%	1	0%	6	1%
Totaal	202 ¹¹⁴	100%	281 ¹¹⁵	100%	214 ¹¹⁶	100%	141 ¹¹⁷	100%	215 ¹¹⁸	100%	1.053 ¹¹⁹	100%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.20 Leeftijd veroordeelden (2006-2010)

	2006		2007		2008		2009		2010		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
< 18 jaar	4	6%	3	4%	5	6%	3	4%	2	3%	17	5%
18-25 jaar	29	42%	28	38%	26	33%	20	29%	22	28%	125	34%
26-30 jaar	10	14%	15	21%	23	29%	20	29%	8	10%	76	21%
31-40 jaar	17	25%	16	22%	18	23%	17	25%	23	29%	91	25%
41-50 jaar	5	7%	10	14%	4	5%	6	9%	19	24%	44	12%
> 50 jaar	3	4%	1	1%	2	3%	3	4%	6	8%	15	4%
Onbekend	1	1%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%
Totaal	69 ¹²⁰	100%	73 ¹²¹	100%	78 ¹²²	100%	69 ¹²³	100%	80 ¹²⁴	100%	369 ¹²⁵	100%

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

¹¹⁴ Op basis van N=199 (202 - één rechtspersoon - twee onbekend) is de gemiddelde leeftijd 32,0 jaar (Sd: 11,4).

¹¹⁵ De gemiddelde leeftijd is 30,6 jaar (Sd: 13,4).

¹¹⁶ Op basis van N=210 (214 - twee rechtspersonen - twee onbekend) is de gemiddelde leeftijd 31,8 jaar (Sd: 11,3).

¹¹⁷ Op basis van N=140 (141 - één onbekend) is de gemiddelde leeftijd 31,8 jaar (Sd: 11,6).

¹¹⁸ Op basis van N=214 (215 - één onbekend) is de gemiddelde leeftijd 30,0 jaar (Sd: 9,4).

¹¹⁹ Op basis van N=1.044 (1.053 - drie rechtspersonen - zes onbekend) is de gemiddelde leeftijd 31,2 jaar (Sd: 11,6). Op basis van N=1.038 (1.044 - zes van wie het geslacht onbekend is, maar de leeftijd wel bekend is) is de gemiddelde leeftijd van mannen 31,1 jaar (Sd: 11,3) en van vrouwen 31,4 jaar (Sd: 12,8).

¹²⁰ Op basis van N=68 (69 - één onbekend) is de gemiddelde leeftijd 28,7 jaar (Sd: 9,8).

¹²¹ De gemiddelde leeftijd is 28,8 jaar (Sd: 8,9).

¹²² De gemiddelde leeftijd is 28,0 jaar (Sd: 8,2).

¹²³ De gemiddelde leeftijd is 29,8 jaar (Sd: 9,4).

¹²⁴ De gemiddelde leeftijd is 34,1 jaar (Sd: 11,8).

¹²⁵ Op basis van N=368 (369 - één onbekend) is de gemiddelde leeftijd 29,9 jaar (Sd: 9,9). Op basis van N=366 (368 - twee van wie het geslacht onbekend is, maar de leeftijd wel bekend is) is de gemiddelde leeftijd van mannen 30,0 jaar (Sd: 10,1) en van vrouwen 29,5 jaar (Sd: 9,2).

Tabel B3.21 Geboorteland verdachten (2006-2010)

	2006		2007		2008		2009		2010		Totaal		Top 10
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	R
Geboorteland verdachten													
Albanië	-	-	5	2%	4	2%	1	1%	-	-	10	1%	
Angola	1	0%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Australië	1	0%	-	-	1	0%	-	-	-	-	2	0%	
Bangladesh	-	-	-	-	-	-	2	1%	-	-	2	0%	
België	1	0%	1	0%	2	1%	-	-	-	-	4	0%	
Benin ¹²⁶	-	-	-	-	-	-	1	1%	-	-	1	0%	
Brazilië	1	0%	1	0%	1	0%	-	-	-	-	3	0%	
Bulgarije	13	6%	23	8%	12	6%	8	6%	17	8%	73	7%	2
China ¹²⁷	2	1%	1	0%	7	3%	2	1%	7	3%	19	2%	
Congo ¹²⁸	-	-	1	0%	1	0%	-	-	-	-	2	0%	
Dominicaanse Rep.	-	-	2	1%	-	-	-	-	-	-	2	0%	
Duitsland ¹²⁹	-	-	11	4%	7	3%	1	1%	4	2%	23	2%	10
Egypte	1	0%	1	0%	-	-	-	-	-	-	2	0%	
Ethiopië	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-	1	0%	
Filippijnen	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-	1	0%	
Frankrijk	-	-	4	1%	1	0%	-	-	-	-	5	0%	
Ghana	-	-	2	1%	-	-	1	1%	-	-	3	0%	
Griekenland	1	0%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Guyana	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%	1	0%	
Honduras	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-	1	0%	
Hongarije	1	0%	2	1%	15	7%	10	7%	26	12%	54	5%	6
India ¹³⁰	8	4%	1	0%	5	2%	-	-	-	-	14	1%	
Indonesië	1	0%	-	-	-	-	3	2%	-	-	4	0%	
Irak	2	1%	-	-	1	0%	4	3%	1	0%	8	1%	
Iran	2	1%	2	1%	3	1%	-	-	3	1%	10	1%	
Israël	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-	1	0%	
Italië	-	-	-	-	2	1%	-	-	1	0%	3	0%	
Ivoorkust	-	-	1	0%	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Joegoslavië ¹³¹	6	3%	1	0%	2	1%	6	4%	4	2%	19	2%	
Kameroen	-	-	1	0%	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Letland	-	-	-	-	-	-	2	1%	-	-	2	0%	
Libanon	-	-	1	0%	-	-	1	1%	-	-	2	0%	
Litouwen	1	0%	-	-	2	1%	-	-	-	-	3	0%	
Maleisië ¹³²	1	0%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Marokko	13	6%	12	4%	13	6%	10	7%	13	6%	61	6%	5

¹²⁶ Voormalig Dahomey.

¹²⁷ Waaronder Hongkong.

¹²⁸ Waaronder voormalig Zaïre.

¹²⁹ Waaronder voormalig BRD en voormalig DDR.

¹³⁰ Waaronder voormalig Portugees Indië.

¹³¹ Het huidige Servië en Montenegro (twee landen).

¹³² Voormalig Brits Borneo.

Geboorteland verdachten	2006		2007		2008		2009		2010		Totaal		Top 10
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	R
Mongolië	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-	1	0%	
Nederland	76	38%	95	34%	75	35%	53	38%	86	40%	385	37%	1
Ned. Antillen ¹³³	4	2%	12	4%	5	2%	6	4%	5	2%	32	3%	8
Niger	1	0%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Nigeria	2	1%	19	7%	4	2%	1	1%	3	1%	29	3%	9
Pakistan	2	1%	-	-	1	0%	-	-	-	-	3	0%	
Polen	3	1%	7	2%	5	2%	4	3%	-	-	19	2%	
Portugal	1	0%	1	0%	-	-	1	1%	-	-	3	0%	
Roemenië	14	7%	15	5%	4	2%	9	6%	21	10%	63	6%	4
Saudi-Arabië	-	-	1	0%	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Sierra Leone	1	0%	5	2%	1	0%	-	-	-	-	7	1%	
Somalië	-	-	1	0%	1	0%	1	1%	3	1%	6	1%	
Sovjet-Unie ¹³⁴	7	3%	1	0%	4	2%	1	1%	-	-	13	1%	
Sri Lanka	-	-	-	-	-	-	1	1%	-	-	1	0%	
Sudan	-	-	1	0%	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Suriname	11	5%	12	4%	9	4%	6	4%	5	2%	43	4%	7
Thailand	-	-	3	1%	1	0%	-	-	-	-	4	0%	
Tsjecho-Slowakije ¹³⁵	3	1%	1	0%	2	1%	-	-	3	1%	9	1%	
Tunesië	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-	1	0%	
Turkije	18	9%	28	10%	10	5%	5	4%	11	5%	72	7%	3
Venezuela	1	0%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Vietnam	-	-	-	-	2	1%	-	-	-	-	2	0%	
Zuid-Afrika	-	-	1	0%	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Rechtspersoon	1	0%	-	-	2	1%	-	-	-	-	3	0%	
Onbekend	1	0%	5	2%	3	1%	1	1%	1	0%	11	1%	
Totaal	202	100%	281	100%	214	100%	141	100%	215	100%	1.053	100%	n.v.t.

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Tabel B3.22 Geboorteland veroordeelden (2006-2010)

Geboorteland veroordeelden	2006		2007		2008		2009		2010		Totaal		Top 10
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	R
Albanië	-	-	-	-	1	1%	-	-	1	1%	2	1%	
Angola	1	1%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%	
België	-	-	-	-	1	1%	-	-	1	1%	2	1%	
Benin ¹³⁶	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1%	1	0%	
Brazilië	-	-	1	1%	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Bulgarije	3	4%	4	5%	7	9%	9	13%	4	5%	27	7%	2'
China ¹³⁷	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1%	1	0%	
Congo ¹³⁸	-	-	-	-	1	1%	-	-	-	-	1	0%	
Duitsland ¹³⁹	-	-	-	-	-	-	1	1%	2	3%	3	1%	
Ethiopië	-	-	-	-	-	-	1	1%	-	-	1	0%	
Frankrijk	-	-	-	-	-	-	1	1%	-	-	1	0%	
Ghana	1	1%	-	-	-	-	-	-	1	1%	2	1%	
Griekenland	1	1%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Hongarije	4	6%	1	1%	5	6%	5	7%	6	8%	21	6%	6
India	-	-	2	3%	-	-	-	-	4	5%	6	2%	
Indonesië	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3%	2	1%	
Irak	1	1%	-	-	-	-	1	1%	3	4%	5	1%	
Iran	-	-	2	3%	1	1%	1	1%	1	1%	5	1%	
Ivoorkust	-	-	1	1%	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Joegoslavië ¹⁴⁰	1	1%	2	3%	-	-	2	3%	3	4%	8	2%	
Kaapverdië	1	1%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Kameroen	-	-	-	-	-	-	1	1%	-	-	1	0%	
Koeweit	1	1%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Letland	-	-	-	-	-	-	1	1%	-	-	1	0%	
Litouwen	-	-	1	1%	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Marokko	13	19%	2	3%	5	6%	4	6%	3	4%	27	7%	2'
Nederland	21	30%	24	33%	35	45%	22	32%	22	28%	124	34%	1
Ned. Antillen ¹⁴¹	-	-	4	5%	6	8%	3	4%	4	5%	17	5%	8
Nigeria	-	-	-	-	-	-	1	1%	-	-	1	0%	
Pakistan	-	-	1	1%	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Polen	1	1%	2	3%	-	-	1	1%	5	6%	9	2%	10

¹³³ Het huidige Aruba, Curaçao en Sint Maarten en de speciale gemeenten van Nederland: Saba, Sint Eustatius en Bonaire (Caribisch Nederland).

¹³⁴ Het huidige Rusland en veertien andere onafhankelijke staten.

¹³⁵ Het huidige Tsjechië en Slowakije.

¹³⁶ Voormalig Dahomey.

¹³⁷ Hongkong.

¹³⁸ Voormalig Zaïre.

¹³⁹ Waaronder voormalig BRD

¹⁴⁰ Het huidige Servië en Montenegro (twee landen).

¹⁴¹ Het huidige Aruba, Curaçao en Sint Maarten en de speciale gemeenten van Nederland: Saba, Sint Eustatius en Bonaire (Caribisch Nederland).

¹⁴² Het huidige Rusland en veertien andere onafhankelijke staten.

¹⁴³ Het huidige Tsjechië en Slowakije.

Geboorteland veroordeelden	2006		2007		2008		2009		2010		Totaal		Top 10
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	R
Portugal	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1%	1	0%	
Roemenië	3	4%	13	18%	3	4%	3	4%	3	4%	25	7%	4
Sierra Leone	1	1%	-	-	-	-	1	1%	-	-	2	1%	
Somalië	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1%	1	0%	
Sovjet-Unie ¹⁴²	-	-	1	1%	3	4%	1	1%	-	-	5	1%	
Suriname	1	1%	4	5%	4	5%	6	9%	4	5%	19	5%	7
Thailand	1	1%	-	-	-	-	-	-	2	3%	3	1%	
Tsjecho-Slowakije ¹⁴³	6	9%	3	4%	-	-	2	3%	-	-	11	3%	9
Turkije	6	9%	5	7%	6	8%	2	3%	4	5%	23	6%	5
Ver. Koninkrijk	1	1%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%	
Onbekend	1	1%	-	-	-	-	-	-	1	1%	2	1%	
Totaal	69	100%	73	100%	78	100%	69	100%	80	100%	369	100%	n.v.t.

Bron: OM-data (peildatum: 1 september 2011)

Bijlage 4

Artikel 273f Wetboek van Strafrecht

1. Artikel 273f Sr. (geldend tot 1 juli 2009)

1. Als schuldig aan mensenhandel wordt met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie gestraft:

1°. degene die een ander door dwang, geweld of een andere feitelijkheid of door dreiging met geweld of een andere feitelijkheid, door afpersing, fraude, misleiding dan wel door misbruik van uit feitelijke omstandigheden voortvloeiend overwicht, door misbruik van een kwetsbare positie of door het geven of ontvangen van betalingen of voordelen om de instemming van een persoon te verkrijgen die zeggenschap over die ander heeft, werft, vervoert, overbrengt, huisvest of opneemt, met het oogmerk van uitbuiting van die ander of de verwijdering van diens organen;

2°. degene die een ander werft, vervoert, overbrengt, huisvest of opneemt, met het oogmerk van uitbuiting van die ander of de verwijdering van diens organen, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;

3°. degene die een ander aanwerft, medeneemt of ontvoert met het oogmerk die ander in een ander land ertoe te brengen zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met of voor een derde tegen betaling;

4°. degene die een ander met een van de onder 1° genoemde middelen dwingt of beweegt zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van arbeid of diensten of zijn organen beschikbaar te stellen dan wel onder de onder 1° genoemde omstandigheden enige handeling onderneemt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat die ander zich daardoor beschikbaar stelt tot het verrichten van arbeid of diensten of zijn organen beschikbaar stelt;

5°. degene die een ander ertoe brengt zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met of voor een derde tegen betaling of zijn organen tegen betaling beschikbaar te stellen dan wel ten aanzien van een ander enige handeling onderneemt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat die ander zich daardoor beschikbaar stelt tot het verrichten van die handelingen of zijn organen tegen betaling beschikbaar stelt, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;

6°. degene die opzettelijk voordeel trekt uit de uitbuiting van een ander;

7°. degene die opzettelijk voordeel trekt uit de verwijdering van organen van een ander, terwijl hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat diens organen onder de onder 1° bedoelde omstandigheden zijn verwijderd;

8°. degene die opzettelijk voordeel trekt uit seksuele handelingen van een ander met of voor een derde tegen betaling of de verwijdering van diens organen tegen betaling, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;

9°. degene die een ander met een van de onder 1° genoemde middelen dwingt dan wel beweegt hem te bevoordelen uit de opbrengst van diens seksuele handelingen met of voor een derde of van de verwijdering van diens organen.

2. Uitbuiting omvat ten minste uitbuiting van een ander in de prostitutie, andere vormen van seksuele uitbuiting, gedwongen of verplichte arbeid of diensten, slavernij en met slavernij of dienstbaarheid te vergelijken praktijken.

3. De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien:

1°. de feiten, omschreven in het eerste lid, worden gepleegd door twee of meer verenigde personen;

2°. de persoon ten aanzien van wie de in het eerste lid omschreven feiten worden gepleegd, de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt.

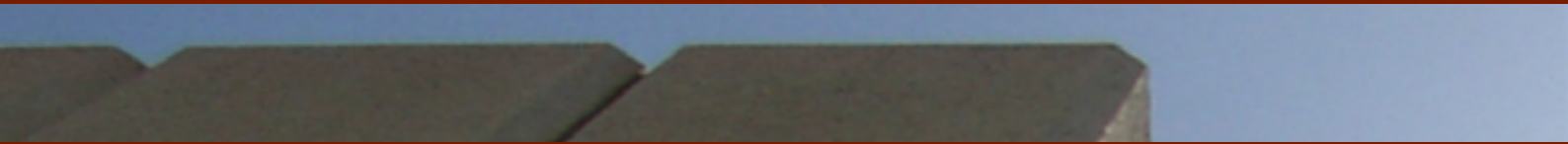
4. De feiten, omschreven in het eerste lid, gepleegd door twee of meer verenigde personen onder de omstandigheid, bedoeld in het derde lid, onder 2°, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren of geldboete van de vijfde categorie.
5. Indien een van de in het eerste lid omschreven feiten zwaar lichamenlijk letsel ten gevolge heeft of daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is, wordt gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.
6. Indien een van de in het eerste lid omschreven feiten de dood ten gevolge heeft, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.
7. Artikel 251 is van overeenkomstige toepassing.

II. Artikel 273f Sr. (geldend vanaf 1 juli 2009)

1. Als schuldig aan mensenhandel wordt met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie gestraft:
 - 1°. degene die een ander door dwang, geweld of een andere feitelijkheid of door dreiging met geweld of een andere feitelijkheid, door afpersing, fraude, misleiding dan wel door misbruik van uit feitelijke omstandigheden voortvloeiend overwicht, door misbruik van een kwetsbare positie of door het geven of ontvangen van betalingen of voordelen om de instemming van een persoon te verkrijgen die zeggenschap over die ander heeft, werft, vervoert, overbrengt, huisvest of opneemt, met het oogmerk van uitbuiting van die ander of de verwijdering van diens organen;
 - 2°. degene die een ander werft, vervoert, overbrengt, huisvest of opneemt, met het oogmerk van uitbuiting van die ander of de verwijdering van diens organen, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;
 - 3°. degene die een ander aanwerft, medeneemt of ontvoert met het oogmerk die ander in een ander land ertoe te brengen zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met of voor een derde tegen betaling;
 - 4°. degene die een ander met een van de onder 1° genoemde middelen dwingt of beweegt zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van arbeid of diensten of zijn organen beschikbaar te stellen dan wel onder de onder 1° genoemde omstandigheden enige handeling onderneemt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat die ander zich daardoor beschikbaar stelt tot het verrichten van arbeid of diensten of zijn organen beschikbaar stelt;
 - 5°. degene die een ander ertoe brengt zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met of voor een derde tegen betaling of zijn organen tegen betaling beschikbaar te stellen dan wel ten aanzien van een ander enige handeling onderneemt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat die ander zich daardoor beschikbaar stelt tot het verrichten van die handelingen of zijn organen tegen betaling beschikbaar stelt, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;
 - 6°. degene die opzettelijk voordeel trekt uit de uitbuiting van een ander;
 - 7°. degene die opzettelijk voordeel trekt uit de verwijdering van organen van een ander, terwijl hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat diens organen onder de onder 1° bedoelde omstandigheden zijn verwijderd;
 - 8°. degene die opzettelijk voordeel trekt uit seksuele handelingen van een ander met of voor een derde tegen betaling of de verwijdering van diens organen tegen betaling, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;
 - 9°. degene die een ander met een van de onder 1° genoemde middelen dwingt dan wel beweegt hem te bevoordelen uit de opbrengst van diens seksuele handelingen met of voor een derde of van de verwijdering van diens organen.
2. Uitbuiting omvat ten minste uitbuiting van een ander in de prostitutie, andere vormen van seksuele uitbuiting, gedwongen of verplichte arbeid of diensten, slavernij en

met slavernij of dienstbaarheid te vergelijken praktijken.

3. De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van vijfde categorie, indien:
 - 1°. de feiten, omschreven in het eerste lid, worden gepleegd door twee of meer verenigde personen;
 - 2°. de persoon ten aanzien van wie de in het eerste lid omschreven feiten worden gepleegd, de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt.
4. Indien een van de in het eerste lid omschreven feiten zwaar lichamenlijk letsel ten gevolge heeft of daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.
5. Indien een van de in het eerste lid omschreven feiten de dood ten gevolge heeft, wordt gevangenisstraf van ten hoogste achttien jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.
6. Artikel 251 is van overeenkomstige toepassing.

Dit is een uitgave van:
Bureau Nationaal Rapporteur Mensenhandel
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag

T 070 370 4514
www.bnrm.nl

Januari 2012 | Publicatienr: J-11597